သုံးလ
သတင်းစာစောင်

www.knuhq.org

အတွဲ (၄)၊ အမှတ်စဉ် (၄)

၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ

လါယူၤလံဒီတလါမ့ၢ်ဝဲ ကီၢ်သူလ့ၤ တၢ်သူၣ်သ့ၣ်အလါ

ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ဗဟို)၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စည်းရုံးရေးကော်မတီ၊
ပညာပေးရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

၁. အယ်ဒီတာအာဘော် ၁
၂. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ, အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူ ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် KNLA အမုၢ်နံၤဆၢကူၤအလီၢ်ပှဲၤထိၣ် (၇၅) ဝီတဝီ ၂
၃. ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် သုးရိၣ်မဲခိၣ်ကျၢ် သုးခိၣ်ကျၢ်ဒိၣ်စိ စီၤကိၣ်နံၣ် အတၢ်ကတိၤလီၤဆူ သုးမုၢ်ဒိၣ်ခိၣ်နၢ် သိၣ်ဒူတဖၣ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ်အအိၣ် ဖဲကီၢ်သူလ့ၤမုၢ်နံၤဆၢကူၤ (၇၅) ဝီတဝီ ၄
၄. ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ သုးခိၣ်ကျၢ်ဖိ စီၤဆံလ့ၣ် အတၢ်ကတိၤဖဲ တၢ်မၤလၤကပီၤ ဂၢၤသးကရၢမုၢ်နံၤ ပှဲၤထိၣ် (၇၇) ဝီတဝီ..........၅
၅. ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နေ့ ၆
၆. ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင် စစ်ကောင်စီတပ်မှ လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်မှုများကြောင့် သံဃာတော်များ နှင့် အရပ်သားများထိခိုက်၊ သေဆုံး၍ နေအိမ်စွန့် ခွာ တိမ်းရှောင်သူ ၁၀၀၀၀ ကျော်ရှိနေ ၇
၇. ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဒူးပလာယာခရိုင်၌ ကော်သူးလေ စုပေါင်းသစ်ပင်စိုက်လ အခမ်းအနား ကျင်းပပြုလုပ် ၈
၈. ခလယ်လွီထူခရိုင်အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကြောင့် အပြစ်မဲ့အရပ်သားပြည်သူ ၃ဦးအသက်သေဆုံးခဲ့ရပြီး ၅ ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ရကာ နေအိမ် ၂ လုံးထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရ ၉
၉. လွတ်လပ်သောမြန်မာသတင်းမီဒီယာကောင်စီ နှင့် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ပူးတွဲထုတ်ပြန်ကြေညာချက်..........၁၀
၁၀. ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီ ၁၁
၁၁. ဖဲၣ်ဒရဲၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ်ခ့ၣ်တၢၣ် အကူၣ် (၂) ၁၂
၁၂. တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ, တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီးတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢ်တၢ်မၤလိ ဖဲမုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၣ် ကီၢ်သူလ့ၤဟီၣ်ကဝီၤပူၤ ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ၁၃
၁၃. ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် အသးသမူအဂ့ၢ်အကျိၤဖုၣ်ကိာ် ၁၄
၁၄. သူရဲကောင်းမေမေ (ကဗျာ) ၁၅
၁၅. သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဆူ ပှၤဒူပှၤဃိၤ မၤထူရၤတဖၣ်အအိၣ် ၁၅
၁၆. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ အဒုးအိၣ်ထိၣ်ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိၣ်လံအဂ့ၢ် ၁၆
၁၇. ၇၇ နံၣ်ပှဲၤထိၣ် ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢမုၢ်နံၤ ၁၇
၁၈. တၢ်သ့ၣ်နိၣ် ပမၤထူရၤအထံ ၁၈

t ,fDWmtmabmf

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက်နေ့ တွင် Coming Together ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူတကွယှဉ်တွဲနေထိုင်မည့် ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်ဆောက်သွားရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သော တောင်တန်းနှင့်ပြည်မ ပူးပေါင်းရေးစာချုပ်ဖြစ်သည့် ပင်လုံစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရန်အတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ကို အခြေခံပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးပြီးနောက်ပိုင်းရေးဆွဲခဲ့သောဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည်ပြည်ထောင်စုအသွင်မဟုတ်တော့ဘဲ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်သို့ ပြောင်းလဲရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြောင့် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၄) ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးကိုပေးခဲ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်မှ လွတ်မြောက်လာခဲ့သည်။

လွတ်လပ်ရေးရယူပြီး အစိုးရအဖြစ် တာဝန်ယူသည့် ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့သည် ပြည်ထောင်စုအသွင်ဖြင့် တည်ဆောက်ရန် ရည်ရွယ်ထားသော်လည်း တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအပေါ် လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်လာမှုကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ တန်းတူအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးကာ လွတ်လပ်ရေးနဲ့အတူ ပြည်တွင်းစစ်ကြီးကိုလည်း မွေးဖွားပေးခဲ့လေသည်။ထို့အတူလွတ်လပ်ရေးရပြီးစမြန်မာနိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ခဲ့သော ဖဆပလ အစိုးရမှသည် ယခုလက်ရှိ စစ်ကောင်စီလက်ထက်အထိ အုပ်ချုပ်လာခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရအဆက်ဆက်ကို ပြန်၍လေ့လာကြည့်လျှင် မဟာလူမျိုးကြီးဝါဒ နှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်၊ တပါတီ အာဏာရှင်စနစ်၊ ဒီမိုကရေစီ အာဏာရှင်စနစ်ဆိုသည့် အာဏာရှင်စနစ်အမျိုးမျိုးအောက်တွင် အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ကြရသည်။

ဖဆပလ–ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအစိုးရ (၁၉၄၈–၁၉၅၈)၊ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း–အိမ်စောင့်အစိုးရစစ်အုပ်ချုပ်ရေး (၁၉၅၈–၁၉၆၀)၊ သန့်ရှင်းဖဆပလ –ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအစိုးရ (၁၉၆၀–၁၉၆၂)၊ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း –တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရ (စစ်အုပ်ချုပ်ရေး) (၁၉၆၂–၁၉၇၄)၊ ဦးနေဝင်း – မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ (မဆလ) အစိုးရ – တပါတီအာဏာရှင်စနစ် (၁၉၇၄–၁၉၈၈)၊ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကော်မတီ (နဝတ) စစ်အစိုးရ–စစ်အုပ်ချုပ်ရေး (၁၉၈၈–၁၉၉၇)၊ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (နအဖ) စစ်အစိုးရ–စစ်အုပ်ချုပ်ရေး (၁၉၉၇–၂၀၁၀)၊ USDP အစိုးရ–တဝက်တပြက် ဒီမိုကရေစီအစိုး ရ (၂၀၁၁–၂၀၁၅)၊ NLD အစိုးရ–ဒီမိုကရေစီအစိုးရ (၂၀၁၆–၂၀၂၀)၊ နိုင်ငံတော်စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ–စစ်အာဏာရှင်စနစ် (၂၀၂၁–လက်ရှိ)၊ စသည့်အာဏာရှင်စနစ်အမျိုးမျိုးအောက် အကြောက်တရားအောက် ဒုက္ခ မျိုးစုံအောက် ခါးသီးစွာ ရှင်သန်နေထိုင်ခဲ့ကြရသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး နှစ်ပေါင်း (၇၀) ကျော်သက်တမ်းရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာသည် ဗမာ့တပ်မတော် (စစ်တပ်) မှ အာဏာသိမ်းပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဖြင့် ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းမှာနှစ်ပေါင်း (၅၀) ကျော်ရှိနေခဲ့ပြီး ဖိနှိပ်မှုမျိုးစုံကိုခံစားခဲ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရအဆက်ဆက်တို့ကို ပြန်၍လေ့လာကြည့်လျှင် စနစ် (System) ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ အာဏာရှင်စနစ်ကိုသာ တစိုက်မတ်မတ်ကိုင်စွဲထားပြီးအုပ်ချုပ်သူများအဆက်ဆက်သာပြောင်းလဲအာဏာရယူလွှမ်းမိုးပြီး အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် (System Change) မဟုတ်သည့် (Regime Change) ကိုသာတွေ့ရမည်ဖြစ် သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ် နိုင်ငံရေးစနစ်ကို စစ်အာဏာရှင်စနစ်အပါအဝင် မည်သည့်အာဏာရှင်စနစ်မဆို ချုပ်ငြိမ်းစေပြီး ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုစနစ်ဖြင့် တည်ဆောက်သွားမည်ဟု ဆိုသည့်အတွက် စစ်တပ် (တပ်မတော်) ကို အခွင့်အာဏာနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အဝဝပေးထားသော ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအောက်ကို ပြန်ရောက်စေမည့် ပုံစံမျိုးမဖြစ်စေရန်နှင့်စစ်တပ် (တပ်မတော်) မှအဖန်တလဲလဲ တဝဲလည်လည် အာဏာသိမ်းယူမှုမျိုး လုံးဝမဖြစ် (မရှိ) စေရန် လွန်စွာမှအရေးကြီးသလို (Regime Change) အုပ်ချုပ်သူတွေသာပြောင်းလဲပြီး (System Change) စနစ်မပြောင်းလဲသည့် ပုံစံမျိုးကို မဖြစ်အောင် ပြန်မရောက်အောင် နှင့် အာဏာရှင်စနစ်များချုပ်ငြိမ်းပြီး Regime Change မဟုတ်သော System Change ကိုရရှိအောင် တော်လှန်သူအားလုံးမှ ဝိုင်းဝန်းတိုက်ပွဲဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ကီၢ်သူလ့ၤ
www.knuhq.org

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ, အလံာ်ဟ့ၣ်ယၢ်ဆူ

“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်” KNLA အမုၢ်နံၤဆၢက့ၤအလီၢ် ပှဲၤထိၣ် (၇၅)ဝီတဝီ

ကညီနံၣ် – ၂၇၆၃ နံၣ်၊လါနွံလါဘၢ
ခရံာ်နံၣ် – ၂၀၂၄နံၣ်၊လါယနူၤလံ (၅)သီ

အဲၣ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိ, ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်, သိၣ်ဒူဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ........

တနံၤအံၤမ့ၢ်ဝဲ ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် အမုၢ်နံၤဆၢက့ၤအလီၢ် ပှဲၤထိၣ် (၇၅)ဝီတဝီနှ့ၣ်လီၤ. လၢကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်အမုၢ်နံၤအံၤ, ပဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်ခိၣ်နၢ် ဒီး သိၣ်ဒူတဖၣ်, အဲၣ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢာ်, ဃုာ်ဒီး ကမျၢၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီတဘ့ၣ်အပူၤနှ့ၣ်လီၤ. ဒ်သိး ကညီဒီတကလုာ်ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢ သုးမီၤစိရိၤဒီးကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ အတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤကသ့အဂီၢ်, ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA), မ့ၢ် သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖုလၢ တြီဆၢဒီသဒၢနှၢ် ကညီဒီတကလုာ်အတၢ် အိၣ်မူ, အတၢ်နှၢ်သါဒီး အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်နှ့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်နှ့ၣ်အဃိ, ဒ်သိးကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢကမ့ၢ်ဝဲတၢ်တဖုဃီ ဒီးတမံၤဃီ လၢကအိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ် အဂီၢ်နှ့ၣ်, တၢ်ကရၢကရိသူၣ်ထီၣ်က့ၤကညီစိာ်စုကဝဲၤတဖၣ်ခဲလၢာ် ဆူကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိၣ် တနံၤဃီဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် **“ကီၢ်သူလ့ၤပဒိၣ်”** အမုၢ်နံၤဖဲ ၁၉၄၉ လါယနူၤထိၣ် (၁၄) သီနှ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနာ်က့, ဖဲ ၁၉၅၆ ဒီကလုာ် ခိကရဲးလၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ မီကီၢ် (ဆီထံးကီၢ်ဆၣ်အပူၤ) ဖဲလါယနူၤ (၂၆) သီနှ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ **“ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိၣ်”** အတၢ်ဒုးတၢ်ယၤကျိၤကျဲတဖၣ် ဒီးအတၢ်ကရၢကရိ ဒ်သိးကမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိၣ် တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤက့ၢ်ဂီၤအဂီၢ်နှ့ၣ်လီၤ. ဒ်နှ့ၣ်အသိး မုၢ်နံၤလၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤက့ၤ **“ကီၢ်သူလ့ၤ သုးမုၢ် ဒိၣ်”** အတၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤက့ၢ်ဂီၤဒီး ဒုးယၤအကျဲတဖၣ် အမုၢ်နံၤဖဲ လါယနူၤလံ (၅) သီနှ့ၣ် ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးသ့ၣ်တဖၣ် ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤက့ၤဝဲလၢအမ့ၢ် **“ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိၣ်”**အမုၢ်နံၤ ဒီးဘၣ်တၢ်စိာ်မူစိာ်ဂဲၤ ဒီးမၤလၤကပီၤတ့ၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤနှ့ၣ်လီၤ. လၢခံတဆီဘၣ်တဆီနှ့ၣ် ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ကိးပာ်ပနိၣ်က့ၤအီၤဒ်အမ့ၢ် **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်”** နှ့ၣ်လီၤ.

အဲၣ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိ, ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်, သိၣ်ဒူ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ........

ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤပပှၤကလုာ်ကညီဖိ အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ, အတၢ်ဟဲလီၤတဆီဘၣ်တဆီ ဒီးစးထီၣ်နှာ်လီၤအိၣ် ဆိးလၢ ထံတဘ့ၣ်ကီၢ်တဘ့ၣ်အံၤ (ကီၢ်ပယီၤ) အပူၤ ဖဲတချုးခရံာ်နံၣ် (၇၃၉) နံၣ်အဆၢကတီၢ် တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤနှ့ၣ် ယံာ်ဝဲဒၣ် (၂၇၆၃) နံၣ်လံနှ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပပှၤကလုာ်ကညီဖိအတၢ်အိၣ်မူတအိၣ်ဘၣ်ဝဲဒီး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် နီတဘျီဘၣ်, အမဲာ်ညါဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဖှိၣ်တၢ်ယာ်, တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ ဒီးတၢ်ဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤအဒိၣ်အအါ တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနှ့ၣ်ပစံးသ့နှ့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်နှ့ၣ်အဃိ ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA), မ့ၢ်သုးမုၢ် ဒိၣ်တဖုလၢ ကဒီသဒၢနှၢ်ပပှၤကလုာ်ကညီဖိ အတၢ်အိၣ်မူဒီး အတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ်အဂီၢ် ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲနှ့ၣ်လီၤ.

ဒ်ထံကီၢ်တဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ် အသုးမုၢ်ဒိၣ်အိၣ်ဝဲဒီး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအသိး, ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲး သုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA), ပာ်လီၤဝဲစ့ၢ်ကီးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိဒီး တၢ်တူၢ်ခိၣ်ပာ်သးခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဝဲ (၂) ထံၣ် လၢပပှၤကလုာ်ကညီဖိအဂီၢ်နှ့ၣ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA), အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိဒီးအတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပာ်သး ခိၣ်သ့ၣ် (၂)ထံၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ–

(၁) တၢ်ဒီသဒၢဒီး ဆီၣ်ထီၣ် ကညီဒီကလုာ်အထံရူၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ

(၂) တၢ်ဒီသဒၢကညီကမျၢၢ်, ထံဖိကီၢ်ဖိအသးသမူ, အဟံၣ်အဃိဒီး အတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်နှ့ၣ်လီၤ.

ဒ်နှ်အသိး “ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ် (KNLA)” အိဉ်ဒီး မူဒါ, တၢ်သိဉ်တၢ်သီ ဒီးတၢ်တူၢ်ခိဉ်ပာ်သး (၆) ထံဉ် လၢအမ့ၢ် –

(၁) တၢ်တူၢ်လိာ် ခ့ၣ်အဲဉ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ အထံရှၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်နဲဉ်ကျဲ

(၂) တၢ်ပာ်သးတမံၤဃီဒီး ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ဒီး တိစၢၤမၤစၢၤ ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ

(၃) တၢ်အိဉ်ဆၢထၢဉ်လၢ နီၢ်ကစၢ် အခီဉ်ဖီခိဉ်

(၄) မုၢ်သုးမုၢ်ဒိဉ်လၢ အိဉ်ဒီး တၢ်သိဉ်တၢ်သီဒီးတၢ်ဘျၢ

(၅) မ့ၢ်သုးမုၢ်ဒိဉ်လၢ တူၢ်လိာ် ဒံဉ်မိဉ်ကရ့ၣ်စံဉ် တၢ်ဖိဉ်ပျံၤ

(၆) မ့ၢ်အဲဉ်ကလုာ်သုးမုၢ်ဒိဉ်နှ်လီၤ.

အဲဉ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိ, ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, သိဉ်ဒူ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ........

“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ်” အမူအဒါအဒိဉ်ကတၢၢ်နှ် မ့ၢ်ဒ်သိးဒီး တၢ်ထိဒါမၤတရိတပါ ဒီး မၤဟးဂီၤကွံာ် ကညီကလုာ်အထံရှၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ပညိဉ်ကွၢ်စိဒီး ကညီထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖဉ်အတၢ်အိဉ်မူ သုတနၢ်တသ့ဝဲအဂီၢ်နှ်လီၤ. ဒ်နှ်အသိး **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ်”**အံၤ အိဉ်စ့ၢ်ကီးမူဒါနီၢ်နီၢ်လၢ ကဘဉ်ဒီသဒၢတြီဆၢကညီကမျၢ် ဃုာ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိသ့ဉ်တဖဉ်လၢ **“ပယီၤကလုာ်ဒိဉ်စိသနူ ဒီး သုးမီၤစိရိၤသနူ”** အတၢ်ဆိဉ်တံၢ်မၤနၢၤတဖဉ်နှ်လီၤ. ဒ် **“ခ့ၣ်အဲဉ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ”** အိဉ်ဒီးထံရှၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်အိဉ်ဆၢထၢဉ်ဒီး တၢ်ပညိဉ်ကွၢ်စိလၢတၢ်ကသူဉ်ထိဉ် ဖဲဉ်ဒရၢဉ်ဒံဉ်မိဉ်ကရံၣ်စံဉ် ကီၢ်စၢဖှိဉ် လၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီး တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်အလၢအပှဲၤကအိဉ်အဂီၢ် ပကဘဉ်ဂဲၤလိာ်တုၤပတၢ်ပညိဉ်, တၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိလၢထိဉ်ပှဲၤ ထိဉ်ဝဲတစုနှ်လီၤ.

စးထိဉ်ဖဲ ၂၀၂၁ နံဉ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၣ် ထိဉ် (၁) သီ, ပယီၤသုးမီၤစိရိၤဟံးနှၢ်ဆူဉ် ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤဝံၤအလိၢ်ခံတုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနှ် ယံာ်ဝဲဒဉ် (၃)နံဉ်ဘျဲဉ်လံနှ်လီၤ. လၢတၢ် (၃) နံဉ်ဘျဲဉ်အတီၢ်ပူၤ, တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အိဉ်ထိဉ်ဝဲလၢထံကီၢ်ဒီတဘ့ဉ်အပူၤသကုၤဆးဒးဒီး ဒ်နှ်အသိး ပပှၤကလုာ်ကညီဖိသ့ဉ်တဖဉ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်ဒီး တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤ, တၢ်သံတၢ်ပှၢ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲအါအါဂိၢ်ဂိၢ် ခီဖျိပယီၤသုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤ အတၢ်မၤအၢမၤသီနှ်လီၤ. လၢတၢ်နှ်အဃိ, ပယီၤသုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤ ကဲထိဉ်ဝဲထံကီၢ်ဒီတဘ့ဉ်အဒုဉ်အဒါနှ်ဒီး လၢတၢ်ဒီသဒၢတြီဆၢကၢၤ ဃာ်ကၠၤပပှၤကလုာ်ကညီဖိအဂီၢ် “ကညီဒီကလုာ်တၢ် ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ်” သ့ဉ်ညါအမူအဒါလၢပှဲၤလၢ တၢ်ဒုးထိဒါကၠၤပပှၤကလုာ်အဒုဉ်အဒါလၢအမ့ၢ် ပယီၤသုးမီၤစိရိၤနှ်လီၤ. လၢ တၢ်ဒုးထိဒါကၠၤပပှၤကလုာ်အဒုဉ်အဒါလၢအမ့ၢ် ပယီၤသုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤအဆၢကတီၢ်, ပထံဉ်ဘဉ်လၢပသုးမုၢ်ဒိဉ်အံၤ အိဉ်ဒီးတၢ်သူဉ်ဒူသးဒူ, တၢ်တူၢ်ခိဉ်ပာ်သး ဒီးတၢ်သးသပှိဉ်အလၢအပှဲၤလၢ ပပှၤကလုာ်ကညီဖိခဲလၢာ်အဂီၢ် ဒ်သိးပပှၤကလုာ်ကဒိးနှၢ် ဘဉ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးနီၢ်ကစၢ်တၢ်စံဉ်ညီဉ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်အဂီၢ်နှ်, ပပာ်လုၢ်ပာ်ပှၤဒီးပာ်ပနိဉ်အဝဲသ့ဉ် အတၢ်ကျဲးစၢးနှ်လီၤ.

အဲဉ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိ, ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, သိဉ်ဒူ ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ........

တၢ်ကတိၤလၢခံကတၢၢ်နှ် **“လၢကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိဉ်”** လၢအမ့ၢ် **“ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ် ဒိဉ်”** အမုၢ်နံၤအံၤ, ပသးအိဉ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘဉ် ကညီကလုာ်ခိဉ်နၢ်, ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ, ကညီသုးမုၢ်ဒိဉ်ခိဉ်နၢ်ဒီး သိဉ်ဒူခဲလၢာ် လၢကပူၤဖျဲးဒီး တၢ်တတၢဉ်တနါအကလုာ်ကလုာ် ဒီးမၤနၢၤကွံာ်ပပှၤကလုာ်ကညီဖိအဒုဉ်အဒါနှ်လီၤ. ဒ်နှ်အသိး ပဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘဉ်စ့ၢ်ကီး ကယဲၢ်ကရှၢ်ကရၢလၢ အပၢၢ်ဆၢထိဒါပယီၤသုးမီၤစိရိၤဒီး မီၤစိရိၤသနူ ခဲလၢာ်နှ်လီၤ. လၢနှ်အမဲာ်ညါ ပစံးဘျုးဒီးဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘဉ် ကညီထံဖိကီၢ်ဖိ ကမျၢ်ခဲလၢာ်လၢ ဟ့ဉ်ခိဉ်ဒီတဘ့ဉ် လၢအဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤ ပ **“ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိဉ်”** ဒ် မူဒါလၢအလီၤဘဉ်အီၤဒီး တၢ်သ့အိဉ်ဒီးအီၤအသိးနှ်လီၤ. မ်အဲဉ်ကလုာ်ပှၤယၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢာ်လီၤဆီဒဉ်တၢ် ပ **“ကီၢ်သူလ့ၤသုးမုၢ်ဒိဉ်”**ခိဉ်နၢ်ဒီး သိဉ်ဒူခဲလၢာ် ကပူၤဖျဲးဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲခဲလၢာ် ဒီးမၤနၢၤကွံာ်ပပှၤကလုာ်အဒုဉ်အဒါခိဉ်သ့ဉ်လၢအမ့ၢ် ပယီၤသုးမီၤစိရိၤသနူ, ပယီၤကလုာ်ဒိဉ်စိ သနူဒီး ကယဲၢ်မီၤစိရိၤသနူခဲလၢာ်ဒီး လၢတၢ်ဃူတၢ်ဖိး, တၢ်သးတဖျၢဉ်ဃီအပူၤ ဂဲၤလိာ်သကိးဃူဃူ, ဒူဒူတုၤ ပပှၤကလုာ်ကညီဖိအတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိနှ်တကဲ့ၢ်.

ခ့ၣ်အဲဉ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိဉ်ကရၢ
လီၢ်ခၢဉ်သးဝဲၤလီၢ်ခိဉ်သ့ဉ်
ကီၢ်သူလ့ၤ

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူာ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် သုးရိာ်မဲခိာ်ကျၢ် သုးခိာ်ကျၢ်ဒိၣ်စိ စီၤကိုၣ်နံၣ် အတၢ်ကတိၤလီၤဆူ သုးမုၢ်ဒိၣ်ခိၣ်နၢ် သိၣ်ဒူတဖၣ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ်အအိၣ် ဖဲကီၢ်သူလ့ၤမုၢ်နံၤဆၢကတၢၤ (၇၅) ဝီတဝီ

၂၀၂၄ နံၣ်လါယူၤလံ ၅ သီ

ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူာ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် သုးခိာ်, သုးမုၢ်သံၣ်ဘိ ဃုာ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်ခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ.

ခီဖျိလၢ တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ် အတၢ်ပၢဆှၢကဟုကယာ်ပှၤအဃိ တနံၤအံၤ ပချူးနၢ်က့ၤကဒီး ပသုးမုၢ်ဒိၣ်မုၢ်နံၤဆၢကတၢၤ (၇၅) ဝီတဝီ ပှဲၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒ်တၢ်ကြၢးက့ၤဒံးပှၤအဃိ တၢ်ဘျုးဒိၣ်မးနၢ်လီၤ. အဒိၣ်အအါ ယပၥ်ကဖၢယသးလၢ ယဒိးနၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ဘၣ်ကတိၤလီၤတၢ်ဆူ သုအိၣ်ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒ်းသုအဃိနၢ်လီၤ. ပကွၢ်က့ၤပသုးမုၢ်ဒိၣ် အတၢ်လဲၤတရံးတ့ၢ်လၢ (၇၅) နံၣ်အတီၢ်ပူၤအံၤ တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘီၣ်တလိာ်ဘၣ်. တမ့ၢ်တၢ်စှၤနံၣ်စှၤလါဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်လၢအယံာ်ဝဲထၢဝဲလၢ နံၣ်ဖိၤလါဖိၤတဖၣ်အပူၤ, ပသုးမုၢ်ဒိၣ်အတၢ်သူၣ်လီၤဆီလီၤသးအံၤ တမ့ၢ်ဒ်သိးထံဒိၣ်ကီၢ်လဲၢ်တဖၣ် အသုးမုၢ်ဒိၣ်အသိးဘၣ်. ပမ့ၢ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖုလၢ အသူၣ်လီၤဆီလီၤအသးလၢ ပထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ် အတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤပှၤ, ပသူၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးအီၤလၢ တၢ်အဲၣ်ဘၣ်ပပှၤကလုာ်လၢ တၢ်ဒီတဒၢက့ၤ ပထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ်လၢ, တၢ်အၢတၢ်သီတမံၤလၢ်လၢ်လၢ အဟဲမၤဟးဂီၤ ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤပပှၤကလုာ် (ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်) တမံၤလၢ်လၢ် ပကပၢၢ်ဆၢဒုးဖျိးကွံာ်အီၤ တုၤလၢပနၢ်က့ၤတၢ်သဘျ့ တၢ်မၤနၢၤတစုနၢ်လီၤ. ပကွၢ်ကဒါက့ၤ (၇၅) နံၣ်အတီၢ်ပူၤအံၤ ပသုးမုၢ်ဒိၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲ ဒုၣ်ဒါအတၢ်ထိၣ်ဒုး ဆီၣ်သနံးပှၤဆူၣ်ဆူၣ်ကိၤကိၤ ထဲပသုးမုၢ်သံၣ်ဘိတကးဘၣ် ပထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တနီၤအကျါစ့ၢ်ကီး ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်တမံၤဃီဒီး ပသုးမုၢ်သံၣ်ဘိ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်သံတၢ်ပှၢ်စ့ၢ်ကီးနၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပထံၣ်လၢ ပသုးမုၢ်သံၣ်ဘိဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ် တုၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ တတူၢ်ဃာ်သးဒီးပာ်တ့ၢ်ကွံာ်ပတၢ်ပၢၢ် ဆၢဘၣ်. လၢတၢ်ကီတၢ်ခဲ တၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤအပူၤ ဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤဒံးလၢ ပှၤကလုာ်အဂီၢ် လၢတၢ်သူၣ်ဒူ သးဒူဒီး လၢတၢ်သးတီဒီးပပှၤကလုာ်အမူဒါ ဒ်သိးအံၤအဃိ မ့ၢ်တၢ်လၤကပီၤဒီး တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢ ပတၢ်ကရၢကရိအဂီၢ် အဒိၣ်အအါနၢ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ ဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ထုးစုနဲၣ်ကျဲပှၤလၢ ပတၢ်ကရၢကရိလၢအမ့ၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လၢအအိၣ်ဃုာ်ဒီး ကျဲသန့လၢ တၢ်ဒါလီၤနၢ်ပှၤလၢ ပကလူၤပိာ်မၤထွဲအီၤ လီၤဆီဒၣ်တၢ် ဒ်အမ့ၢ်ကီၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကံ့ အတၢ်ကတိၤထုးစုနဲၣ်ကျဲ (၄) ထံၣ်အဃိ ပဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤသ့ဝဲ တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပစံးဒူးဒူးသ့ဝဲနၢ်လီၤ.

ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ - ပကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူာ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်အံၤ ဒ်မူဒါအိၣ်ဝဲလၢ ကဘၣ်ဒီတဒၢဝဲ ကယၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဝဲလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်ပၢဆှၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ အတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ အသိး ကဘၣ်ဟံးမူဒါဒီတဒၢစ့ၢ်ကီး ကညီဒီကလုာ်အထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒီး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ်နၢ်လီၤ. ဒ်သိးတၢ်ထိဒါမၤတရီတပါဒီး တၢ်မၤသဘံးကွံာ် ကညီဒီကလုာ်အထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ် ဒီးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ် သုတနၢ်ဒီးတသ့ဝဲအဂီၢ်နၢ် ''ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူာ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်'' အံၤ မ့ၢ်ကညီဖှိၣ်စုကဝဲၤကရၢလၢ အကါဒိၣ်ကတၢၢ်နၢ်လီၤ. ခီဖျိလၢပတၢ်ကရၢကရိမိၢ်ပှၢ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီး ရဲၣ်ကျဲၤထုးစုနဲၣ်ကျဲက့ၤ ပထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်လၢ အသးကထူပၢၢ်ထိၣ်လၢ တၢ်အဲၣ်ဘၣ်က့ၤအပှၤကလုာ်ဒီး အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် နၥ်လီၤဖိၣ်လိၥ်စုဒီးမၤသကိးတၢ် လၢပှၤကလုာ်ဂ့ၢ်ဝီတဖၣ် လၢတၢ်ဆီၣ်ထွဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါက့ၤ ပသုးမုၢ်ဒိၣ်လၢကျဲအကပၤကပၤ အဃိ ပသုးမုၢ်ဒိၣ်အသးသဟီၣ် ဟဲဆူၣ်ထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးနၢ်လီၤ. အဂၤတမံၤ ခီဖျိလၢကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် လဲၤတရံးတၢ်လၢ နံၣ်ဖိၤလါဖိၤယံာ်ထီၣ် ထီထီၣ်အဃိ ပထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်အသး ကလီၤဘံၢ်းလီၤတီၤလၢ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤအပူၤ ကအိၣ်စ့ၢ်ကီးတနီၤသ့ၣ်သ့ၣ်, တဘၣ်သးဆံးသးဟးဂီၤဘၣ် ဒ်သုဖှံတၢ်ဂ့ၤအသိး သုကဒိးနၢ်ဘၣ်က့ၤ အဘူးအလဲ သပှၢ်ကတၢၢ်နၥ်လီၤ. ကွၢ်ကဒါက့ၤလၢအပူၤကွံာ် စးထီၣ်ဖဲ (၂၀၂၁) နံၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ် (စကစ) ဟံးနၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်အတၢ်စိတၢ်ကမီၤအဖီခိၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ် သူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်, ကိုဖိတဖၣ်ဒီး ကီၢ်ပဒိၣ်ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ပာ်သးထီဒါက့ၤ သုးလၢဟံးနၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤအံၤ ရၤလီၤအသးဆူထံကီၢ်ဒီတဘ့ၣ် ခူဝ့ၢ်တုၤလီၤဆူဒူသဝီ ကလုာ်ဒူၣ်အသိးအကျါဒီး အါထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲအဖီခိၣ် ကိုဖိဒီးကမျၢ်သူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်တနီၤ ဘၣ်ဟဲထီၣ်ဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုဝဲဆူ ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ, မၤလိသ့သးလၢ သုးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် နၥ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢ ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢအပူၤ ဒ် (PDF) သုးဖိအသိးတနီၤ, နၥ်လီၤကဲသုးလၢ ကညီတၢ်ထူာ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ်ပူၤတနီၤအဃိ ပပၥ်ကဖၢလၢသးလၢ အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကီးနၢ်လီၤ. ခဲအံၤဆၢကတီၢ် ခီဖျိဒုၣ်ဒါ (စကစ) ပာ်လီၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ (စစ်ထဲမဝင်မနေရ) မၢဘူးဝဲလၢ (မဲ), လူၤထၢဆူၣ်သုးဖိအဖီခိၣ် ကမျၢ်သူၣ်ဘီၣ်သးစၢ် ကိုဖိဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိသးစၢ်တဖၣ် ဘၣ်ဟဲထီၣ်ဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုသးဆူ တၢ်ပၢၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ ကဒီးအသီတဝီ အါထီၣ်ဝဲကွ့ၢ်ကွ့ၢ်နၢ်လီၤ. လၢတၢ်နၥ်အဃိ သုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤ မ့ၢ်တလီၤပှီၢ်ဘၣ်နၥ် ကီၢ်ပယီၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် တၢ်မုၢ်လၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အဃိ ဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢးလၢ (ပထမဦးစားပေး) နၥ် သုးမီၤစိရိၤကဘၣ်လီၤပှီၢ်ကွံာ်ဝဲဒီး အလီၢ်ခံ ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့, မီၤစိရိၤသန့တဖၣ် အဂံၢ်ကဘၣ်လီၤစှၤဝဲ, ကလီၤပအၣ် ကွံာ်ဝဲအဂီၢ်နၢ်လီၤ.

ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ - မ့မ့ၢ်ပဒုၣ်ပဒါဒု ဒ်သုသ့ၣ်ညါတ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ပနၥ်နၢ်အီၤတသ့ဘၣ် အဃိအလီၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအိၣ်ထိၣ်တ့ၢ်လၢပဂီၢ်အသိး ပကဂုာ်ဟံးနၢ်အီၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၤသး ပသုတမံခ့မံသပ့ၤတဂ့ၤ, ဒ်ပှၤသးပှၢ်တၢ်ကတိၤဒိစံးတ့ၢ်ဝဲအသိး (အီၣ်ချၢၣ်သၣ် ကနၣ်ချံၣ်သီၣ်) တၢ်အိၣ်သးဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး ဒုၣ်ဒါအတၢ်ကူၣ်တရံး ခဲၣ်သူခဲၣ်ဂီၤဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲအကလုာ်ကလုာ် ဘၣ်ဆၣ် ပကအိၣ်ဒီးတၢ်နၥ်နၢ်လိာ်သး ဒီးတၢ်ဃူတၢ်ဖိး ပကအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်လိာ်စုလၢ တၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးတမံၤဃီ တၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖးလီၤတံၢ်လီၤဆဲး လူၤပိာ်မၤထွဲက့ၤ သုးမုၢ်ဒိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် အသ့ကတၢၢ် အါနၢ်အနၥ် သုးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤ, သုးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်စုကဝဲၤပီးလီ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, သုးမုၢ်ဒိၣ်အကံၢ်အစီ သုးမုၢ်ဒိၣ်ကဂၢၢ်ကျၢၤခၢၣ်သနၢၢ်အဂီၢ် တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နၥ် မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်ဒီး အိၣ်လၢခိၣ်နၢ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါကီးဂၤ, သုးမုၢ်သံၣ်ဘိကီးဂၤ ကဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢးမၤလၢပှဲၤ ပမူပဒါတဂၤလၢပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ် အမဲာ်ညါ အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်လၢ ပကမ့ၢ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖုလၢ အသ့ဘိဂ့ၤထီၣ်က့ၤ တၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ် တၢ်လီၤတူၣ်လီၤကာ် လၢပသုးမုၢ်ဒိၣ်အဒွဲပူၤ လၢတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ပၢဆှၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သးဒီး ရှ့တံၤရှ့သကိးလိာ်သး ဆူထးဆူလဲာ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ ပကထိၣ်ထံစီၤကွၢ်က့ၤ ပတၢ်အိၣ်သးအကပၤကပၤ ဒီး ထိၣ်ဃူထိၣ်ဖိးသကိးလိာ်ပသးတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီ တၢ်ပာ်သးတဖျၢၣ်ဃီ ပသုတဘၣ်နၢ်တၢ်လံၣ်တၢ်လီဒီးနၥ်ကြီတၢ်တဂ့ၤ (ပှၤသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ် သ့ၣ်ပိၢ်လူၤတဂ့ၤ ဝၣ်ပိၢ် လူၤတဂ့ၤ) ထီဘိပမ့ၢ်သုးအသိး ပဘၣ်ဒိကနၣ်မၤထွဲ တၢ်ကလုၢ်နဲၣ်လီၤ လၢထးတဆီဘၣ်တဆီ ဒ်တၢ်ထုးစုနဲၣ်ကျဲပှၤအသိး ပဘၣ်အိၣ်ပလိၢ်ပသးဒ်သိး ပသုတဒုးကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢ ပတၢ်ကရၢကရိအဂီၢ်တဂ့ၤနၥ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ပကပာ်သူၣ်ပာ်သးဒီး ပ

လီၢ်ပသးထီဘိနှၣ်လီၤ.

ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢၥ်သ့ၣ်သုၜ - လၢခံကတၢၢ်ကစံးဃဲဒ်အံၤလီၤ. ယအိၣ်ဒီး တၢ်ပၥ်ကဖၢလၢသးဒီး နၥ်နၢ်သုနီၢ်နီၢ်လၢ ပအိၣ်ဒီးပနၢ်, ပမဲၥ်ချံဒီးပသးလၢ ကနၢ်ဟူ ကထံၣ်ဒီး ကပဲၥ်ထံနီၤဖးက့ၤတၢ်အဂီၢ်နှၣ်လီၤ. ပဝဲသုးမုၢ်ဒိၣ်ဖိကိးဂၤ ပကဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျπၤလၢ ကညီဒီကလုၥ်စၢဖှိၣ်ကရၢ (KNU) ထံရှူကီၢ်သဲး အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ အဖီလၥ် ဃုၥ်ဒီးသုးမုၢ်ဒိၣ်အတၢ်ဖိၣ်ပျံၤလီၤလီၤအဖီလၥ် တုၤလီၤလၢ ပတုၤအိၣ်က့ၤဆူ ပတၢ်မၤနπၤအဖီတၢၣ်တစုနှၣ်လီၤ.

ဃူဃူ ဒူဒူ တီတီ ဆူပတၢ်မၤနπၤဖီတၢၣ်

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢ သုးခိၣ်ကျπၢ်ဖိ စီၤဆုံလ့ၣ် အတၢ်ကတိၤဖဲ တၢ်မၤလၤ ကပီၤ ဂπၤသးကရၢမုၢ်နံၤ ပှဲၤထီၣ် (၇၇) ဝီတဝီ

ပခိၣ်ပနၢ်, ပတံၤသကိး, ပဖိပလံၤ, ပဖိမုၣ်ဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ် ဟဲပၥ်ဖှိၣ်ထီၣ်သကိးအသးလၢ တနံၤအံၤ လၢအမ့ၢ်ဝဲ ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢ မုၢ်နံၤပှဲၤ ထီၣ် (၇၇) ဝီအနံၣ်အံၤ သုဟဲပၥ်ဖှိၣ်ထီၣ်သကိးသး, သုဟဲထီၣ်ဒိကနၣ်သကိးတၢ်, သုဟဲမၤလၤကပီၤသကိး မုၢ်နံၤဒိၣ်မုၢ်နံၤထီအံၤ ဃုၥ်ဒီးပှၤအဃိနှၣ် ပစံးဘျုးသု, ပၥ်ကဲဘၣ်သု ကိးဂၤဒဲးနှၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢခဲလၢၥ်သ့ၣ်သုၜ, ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤလၢ ပတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤအပူၤနှၣ် ကညီကလုၥ်အံၤ လၢကဒိးနၢ်ဘၣ်က့ၤ ကညီအထံအကိၢ်အဂီၢ် ကညီကလုၥ်ခိၣ်နၢ်ဒိၣ်ထီ လၢပျπၤသ့ၣ်တဖၣ် ဂုၥ်ကျဲးစၢးဂဲၤလိၥ်ဝဲ တဆီဘၣ်တဆီ တုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤညါအံၤနှၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၄၆ နံၣ်နှၣ် ပခိၣ်ပနၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ် တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကံ့, စီၤသၣ်ဒ့ၣ် သ့ၣ်တဖၣ် ဂုၥ်ကျဲးစၢးကတိၤတၢ်ဒီး အဲကလံးခိၣ်နၢ် ဒီး လဲၤဝဲဒၣ်ဆူ ကီၢ်အဲကလံးလၢ တၢ်ဃ့နၢ်ပှၤကညီအထံအကီၢ်, ထံသဘျကီၢ်သဘျအဂီၢ်နှၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဲကလံးခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ် စံးဝဲဒၣ်လၢ ဘၣ်ဃးဒီးပှၤကညီကီၢ်အဂီၢ်နှၣ် သုကဘၣ်က့ၤတဲသကိးတၢ်ဒီး ဖဆပလ အပဒိၣ် လၢကီၢ်ပယီၤပူၤနှၣ်လီၤ. ဖဲ ၁၉၄၇ နံၣ် အဆၢကတီၢ်နှၣ် အဲကလံးအပဒိၣ်ကွဲဝဲ အီၣ်ဆါ ဒီး ဖဆပလ ပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကလဲၤထံၣ်လိၥ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်အဲကလံး နှၣ်လီၤ. ဒီးတုၤမ့ၢ် အီၣ်ဆါ ဒီး ဖဆပလ ပဒိၣ်လဲၤလၢ ကီၢ်အဲကလံးဝံၤဒီး ဟဲက့ၤတုၤလၢ ကီၢ်ပယီၤပူၤ ဝ့ၢ်တကူၣ်ပူၤတဘျီဃီနှၣ် စီၤဘးအူကံ့ အနီၢ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲ လဲၤထံၣ်လိၥ်သးဒီး အီၣ်ဆါ ဒီးဖဲနၤနှၣ် ပနၢ်ဟူဘၣ်က့ၤတၢ်ကတိၤလၢ အီၣ်ဆါ တဲဝဲဘၣ်ဃးဒီး ဘးအူကံ့ၜ, ဘၣ်ဃးလၢ ပှၤကညီကီၢ်အဂ့ၢ်နှၣ် တဘၣ်ထၢနှၥ် လၢခိၣ်နူၥ်ပူၤတဂ့ၤ. မ့ၢ်သ့နှၣ်သါပှ့ၤနီၣ်ကွံၥ်အီၤတက့ၢ်. အဃိနှၣ် စီၤဘးအူကံ့ ဟဲက့ၤဒီးတဲဘၣ်ဝဲဒၣ် ကညီကလုၥ် ခိၣ်နၢ် ဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ဖဲနၣ်အဆၢကတီၢ် ကညီတၢ်ကရၢကရိလၢအဟူးဂဲၤလၢ ကညီဂ့ၢ်ဝီအဂီၢ်နှၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ် (၄) ဖုလၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ် KNA, BKNA, KCO ဒီး KYO သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိ (၄) ဖုအံၤ တၢၣ်ပီၣ်သကိးဝဲဒၣ် ဒီးဖဲနၤနှၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢ ပပှၤကလုၥ်, တၢ်ကရၢကရိ (၄) ဖုနှၣ် ဟူးဂဲၤလၢပှၤကညီကလုၥ်ဂ့ၢ်ဝီ သနၣ်က့ဒီး ပမ့ၢ်အိၣ် (၄) ဖု, ကျဲ (၄) ဘိ, တၢ်ဆိကမိၣ် (၄) ခါဒ့ တကဲထီၣ်တၢ်ပနီၣ်လၢအဂ့ၤ လၢပပှၤကညီအတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီအဂီၢ်နှၣ်ဘၣ်. အဃိ ဖဲ ၁၉၄၇ နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ (၃) သီတုၤ (၇) သီနှၣ် တၢ်ကရၢကရိ (၄) ဖုအံၤကိးဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိ (၄) ဖုအံၤ တၢၣ်ပီၣ်သကိးဝဲဒၣ်လၢ ကပၥ်ဖှိၣ်ထီၣ်က့ၤအသး အဃိ ဖဲ ၁၉၄၇ နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ ၅ သီနှၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ကရၢကရိ, ခီဖျိကရၢ (၄) ဖုအံၤ ပၥ်ဖှိၣ်ထီၣ်အသး, စၢဖှိၣ်ထီၣ်အသးအဃိနှၣ် တၢ်ကရၢလၢတၢ်ပၥ်ဖှိၣ်ထီၣ်အီၤနှၣ် တၢ်ကိး အီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုၥ်စၢဖှိၣ်ကရၢ နှၣ်လီၤ. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုၥ်စၢဖှိၣ်ကရၢအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၄၇ နံၣ် လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ ၅ သီ အနံၤနှၣ်လီၤ. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ကရၢကရိအိၣ်ထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံနှၣ် လၢခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကဂဲၤလိၥ်လၢ ကညီကလုၥ်အဂီၢ်နှၣ် တၢ်လဲၤကျဲကဂၢၢ်ကျπၤထီၣ်, ကအိၣ် ဒီးအသူးသ့ၣ်လၤကပီၤအဂီၢ်, တၢ်ကပၥ်ကဲပှၤအဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ပကဘၣ်ဆိ ကမိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီတခါလီၤနှၣ် ခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖှိၣ်တဲသကိးဒီးရဲၣ်ကျဲၤ ဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ကရၢကရိအိၣ်ထီၣ်ဝံၤတဘျီဃီနှၣ် ဖဆပလ ပဒိၣ်နှၣ် ပဲၥ်အၢပဲၥ်သီဝဲ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ကရၢကရိ, ဒ်သိးခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် အတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိကလၢထီၣ်ပှဲၤထီၣ်အဂီၢ် ဒီးတၢ်ကသ့ၣ်ညါ ပၥ်ကဲပှၤအဂီၢ်နှၣ် တၢ်ကရၢကရိဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် KNDO ဖဲ ၁၉၄၇ လါယူၤလံ ၁၆ သီအနံၤနှၣ်လီၤ. အဃိနှၣ် ပအဲၣ်ဒိးလၢ KNDO အဖိမုၣ်ဖိခွါ, KNDO အဖိ အလံၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဝဲတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးနှၣ်လီၤ. ၁၉၄၇ လါဖ့ၤဘြူၤအါရံၤ ၅ သီနှၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်, ဒီးဖဲ ၁၉၄၇ လါယူၤလံ ၁၆ သီနှၣ် တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢနှၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢ အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒ်သိး ကကွၢ်ထွဲဒီသဒၢဝဲဒၣ် ပပှၤကလုၥ်အသးသမူ, ပပှၤကလုၥ်အတၢ်အိၣ်ယπၤ, ပပှၤကလုၥ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးတၢ်သုတဟဲဆီၣ်တံၢ်မၤနπၤ, သုတဟဲမၤဟးဂုၥ်ဟးဂီၤ, ဂုၥ်ဆူၣ်ဖှိးဆူၣ်အဂီၢ်နှၣ် တၢ်ကရၢကရိထီၣ်ဝဲ ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢနှၣ်လီၤ. အဂၤတမံၤနှၣ် KNDO နှၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကတိၤဆိသးဆူညါတခါလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် တၢ်ကရၢကရိတၢ်လဲၤကျဲတခါလၢ တၢ်ဂဲၤလိၥ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဃ့ထံဃ့ကီၢ်နှၣ် မုၢ်တနံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကမၤပှၤလၢတၢ်စုကဝဲၤနှၣ်လီၤ. ပှၤမ့ၢ်ဒုးနဲၣ်ပှၤလၢ တၢ်စုကဝဲၤ, ပှၤမ့ၢ်ဒုးပှၤလၢ တၢ်စုကဝဲၤနှၣ် ပ KNDO အိၣ်ကတီၤစ့ၢ်ကီးသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အဝဲနှၣ်အဃိနှၣ် ခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ KNDO နှၣ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ် ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢ အိၣ်ထီၣ်လံနှၣ် ဖဆကလ ပဒိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ အူနူး ဒီး အီၣ်ဆါ သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ် စးထီၣ်ပဲၥ်အၢပဲၥ်သီဝဲဒၣ်ပှၤကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် အတၢ်ကရၢကရိအံၤ သုတလဲၤထီၣ်လဲၤထီတဂ့ၤ, ဒီး ကညီဒီကလုၥ်ဂπၤသးကရၢအံၤ အင်္ဂါသုတဆူၣ်ထီၣ်တဂ့ၤနှၣ်လီၤ. အဃိအဝဲသ့ၣ် စးထီၣ်တဲအၢတဲသီတၢ်, မၤသံမၤဝီဝဲပပှၤကညီဖိသ့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ပလဲၤဒုးဆိအီၤဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် စးထီၣ်ဒုးဝဲဒၣ် ပ KNU လီၢ်ခၢၣ်သး ဖဲ ၁၉၄၉ လါယနူၤအါရံၤ ၂၈ သီအနံၤ နှၣ်လီၤ. ဖဲနှၣ်ပတဒုးဆၢအီၤဒံးဘၣ်. မၤကဒီးဖဲ ၁၉၄၉ နံၣ်လါယနူၤအါရံၤ ၃၁ သီနှၣ် စးထီၣ်ထီၣ်ဒုးဝဲဒၣ် ပ KNDO ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဖဲ ဝ့ၢ်အ့စ့ၣ်နှၣ်လီၤ. ဒုးပ KNU ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လံ ကဒုးဒံး ပ KNDO ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဒံးဓါ. ဖဲနှၣ်ဆၢကတီၢ်နှၣ်ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲ KNDO နှၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် မါဘးရှၣ် နှၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဂπၤသးကရၢနှၣ် တမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ဝ့ၢ်တကူၣ်တတီၤဧါဘၣ်. တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တၢ်လီၢ် ၁၃ တီၤ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါ

လၢခိၣ်နၢ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် အစုပူၤစုၥ်စုၥ်နၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်စးထီၣ်ဒုးဝဲဒၣ် ပ KNDO ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဘျီနၣ် ပကကွၢ်အီၤဒ်နၣ်လီၤ၏. ပကဘံၣ်ဃၥ်ပမဲၥ်၏. ပကတူၢ်သံသး၏. ဒီးဖဲနၣ် ပ KNDO တဟ့ၣ်အဃၣ်ဘၣ်, တတူၢ်သံအသးဘၣ် အဃိ KNDO ဂဲၤဆၢထၢၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲဒၣ်တၢ်ကလုၢ်လၢ ကိၢ်ဒီတဘ့ၣ်လၢ ပှၤဟဲဒုးပှၤလံအဃိ ပကဘၣ်ဒုးဆၢအီၤနၣ်လီၤ. ဒီးစးထီၣ်ဖဲနူၤနၣ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ နၣ်စးထီၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ၁၉၄၉ နံၣ် လါယနူၤအါရံၤ ၃၁ တုၤလၢ ၂၀၂၄ နံၣ် အခဲ အံၤနၣ် ကျဲလၢအပိၢ်ထီၣ်အဆိကတၢၢ်လၢ ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်စံၣ်စိၤတဲ စိၤအပူၤနၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KNDO လၢအစးထီၣ်ပၢၢ်ဆၢထီဒါကွ့ၤ သုးမိၤစိရိၤအံၤနၣ် လီၤ. ဖဲ ၁၉၄၉ ဒုၣ်ဒါထီၣ်ဒုးပဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် ဖဲဝ့ၢ်အ့စ့ၣ်နၣ် တၢ်ဒုးယံၥ်ဝဲဒၣ် ၁၁၁ သီ နၣ်လီၤ. ၃ လါအတိၢ်ပူၤနၣ် ပ KNDO ဟံးန့ၢ်မူဒါဒီး ထီဒါဒုးဆၢဝဲဒၣ်ဒုၣ်ဒါ တဲၥ်တဲၥ်ဖျူဖျူနၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဒီး လၢလီၢ်ခံကတၢၢ် ဘၣ်မနုၤအဃိ ပ KNDO ဘၣ်ဂုၤကွ့ၤ အခံလဲၣ်. တမ့ၢ်လၢ KNDO ပျံၤတၢ်အဃိဘၣ်. တမ့ၢ်လၢ KNDO ဟ့ၣ်အဃၣ်ဘၣ်. တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤကွဲးဝဲဒၣ်လၢ ခီဖျိသးလၢ ပကျိချံလၢၥ်အဃိနၣ် ပ ဘၣ်ဂုၤကွ့ၤပခံနၣ်လီၤ. ပဂုၤကွ့ၤပခံနၣ် တမ့ၢ်လၢပဟ့ၣ်အဃၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ ပ ဂုၤကွ့ၤ ခံလၢပကမၤနၢၤတၢ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ.အဃိ စးထီၣ်လၢ ၁၉၄၇ ဒီးတုၤလၢ ၂၀၂၄ အံၤနၣ် KNDO မၤအမူအဒါ တသ့ဖဲအသ့တုၤလၢ မုၢ်မဆါတနံၤညါအံၤ မၤအမူအဒါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးနၣ်လီၤ. မၤအမူအဒါ, နၥ်လီၤလၢတၢ်ဒုးပျိပူၤ, တူၢ် သံအသး, တူၢ်နးအသး, တူၢ်ဖှိၣ်အသး တုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤအဃိဒီး လၢ KNDO မုၢ်နံၤပှဲၤထီၣ် ၇၇ နံၣ်အံၤနၣ် ယပၥ်လၤပၥ်ကပီၤဘၣ် KNDO တၢ် ကရၢကရိ, ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူခဲလၢၥ် လၢသုဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤ, ဒီး သုနၥ်နၢ် KNDO တၢ်ကရၢကရိဒီး တြီဆၢဒီသဒၢ ပပှၤကလုၥ်အဒုၣ်အဒါအဃိဒီး ပပၥ်လၤပၥ်က ပီၤဘၣ် KNDO တၢ်ကရၢကရိခိၣ်နၢ် ဒီး ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါခဲလၢၥ် လၢမုၢ်တနံၤ ညါအံၤနၣ်လီၤ.

တၢ်လၢယအဲၣ်ဒိးတဲလၢ လီၢ်ခံကတၢၢ်နၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ကညီဒီကလုၥ်ဂၢၤ သးခိၣ်နၢ်, သိၣ်ဒူ, ထံဖိကိၢ်ဖိ ခဲလၢၥ်သ့ၣ်သုဧၢ, ဒ်ပမ့ၢ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖုလၢ ပအၢၣ် လီၤသးလၢ ပထံပကိၢ် ဒီး ပတၢ်ကရၢကရိ နီၣ်တယၢ်ဖီလၥ်, ပကမၤထူၣ်ဖျဲး ထီၣ် ပပှၤကလုၥ်လၢ ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤအီၤ, မၤထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ပပှၤကလုၥ် လၢ တၢ်ဟဲမၤဟးဂုၥ်မၤဟးဂီၤအီၤနၣ် ယအဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်တခူထီၣ်ဝဲဒၣ် ပ KNDO တၢ်ကရၢကရိလၢ ပကမၤပမူပဒါလီၤတံၢ်လီၤဆဲး, ပကပၥ်ဆူၣ်ထီၣ်သး, ပက သံဒၣ်ဝဲ လၢထံကိၢ်ဒီးပှၤကလုၥ်ဂီၢ်, မ့ၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသး ပကဟ့ၣ်လီၤသး, မ့ၢ် ဘၣ်သံပကသံ, ဒုၣ်ဒါလၢအဟဲနၥ်ဟံးန့ၢ်ပတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ, ပတၢ်စုလီၢ်ခီၣ်ခိၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤနၣ် မ်ပသုတကွၢ်အီၤဒ်နၣ်တဂ့ၤ. စးထီၣ်မုၢ်တနံၤအံၤဒီးဆူမဲၥ်ညါနၣ် ပကမၤ ရှဲမၤလဲကွ့ၤအီၤလၢအဆိအချ့အဂီၢ်နၣ် မ့ၢ်ယအဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်သခူထီၣ်ဝဲဒၣ် ပဝဲဒၣ် တၢ်ကရၢကရိအခိၣ်အနၢ်, သိၣ်ဒူ ဒီး ထံဖိကိၢ်ဖိခဲလၢၥ် လၢပကမၤပမူပဒါတုၤအ ဂ့ၤကတၢၢ် တုၤလၢတၢ်မၤနၢၤတုၤအိၣ်ပှၤတစုနၣ် မ့ၢ်ယတၢ်ကတိၤလၢ လီၢ်ခံက တၢၢ်နၣ်လီၤ.

ပှၤသးပှၢ်တဲဝဲဒၣ် ပမ့ၢ်ဒူနၣ် ပဒုၣ်ပဒါသုၣ်လီၤ, ပမ့ၢ်သုၣ်နၣ် ပဒုၣ်ပဒါ ဒူလီၤ. နမ့ၢ်ပျံၤတၢ်နၣ် နဒုၣ်နဒါကမၤနၢၤနၤလီၤ. နမ့ၢ်တပျံၤတၢ်ဘၣ်, နမ့ၢ်ဒူနၣ် န ဒုၣ်နဒါကပျံၤနၤလီၤ အဃိ KNDO ခဲလၢၥ် တဘၣ်သုၣ်တဂ့ၤ, တဘၣ်ပျံၤတၢ် တဂ့ၤ, ပျံၤတၢ်သံတဂ့ၤ, ပသံလၢပှၤအါဂၤဂီၢ်, ပသံလၢပထံပကိၢ်အဂီၢ်နၣ် ပှၤက သ့ၣ်နီၣ်ဘၣ်ပှၤ, ပှၤကယၢၤဘၣ်ပမံၤနၣ်လီၤ. သုးခိၣ်ကျၢ်ဘိၣ်မုး တဲဝဲဒၣ် တၢ် ပၢၢ်ဆၢနၣ် ပမၤသံတၢ်ကဘၣ်ဘူၣ်, ပသံစ့ၢ်ကီးကဘၣ်ဘူၣ်လီၤ. ဒုးဘူၣ်, သံ ဘူၣ်, မၤနၢၤတၢ်ကဘၣ်ဘူၣ်. ပမၤသံတၢ်ကဘၣ်ဘူၣ်, ပှၤမၤသံပှၤပတူၢ်ကဘၣ် ဘူၣ်နၣ်လီၤ. ယအဲၣ်ဒိးတဲသ့ၣ်နီၣ် ခိၣ်နၢ်, သိၣ်ဒူခဲလၢၥ် လၢမုၢ်တဂီၤအံၤနၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျုးလီၤ

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နေ့
(Karen National Liberation Army Day)
ဇူလိုင် (၅) ရက်

တပ်မတော်မရှိလျှင် တိုင်းပြည်လည်း မရှိနိုင်ဟူ၍ လည်းကောင်း တပ်မတော်သည်လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ရင်သွေး၊ လူမျိုးတစ်မျိုး၏ လက်ရုံးဟူ၍ လည်းကောင်း အဆိုရှိရာ လူမျိုးတိုင်း၊ တိုင်းပြည်တိုင်းသည် မိမိ၏ တပ်မတော်ကို ချစ်မြတ်နိုးပြီး လေးစားကြသည့်နည်းတူ မိမိတို့၏တပ်မတော်နေ့ကိုလည်း အမြတ်တနိုးထား၍ ဂုဏ်ပြုကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကရင်အမျိုးသား တစ်ရပ်လုံးသည် မိမိ၏ အမျိုးသားတပ်မတော်ကို အထူး ချစ်မြတ်နိုး၍လေးစားဂုဏ်ပြုရန်လိုသည် ။အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် KNLA ကရင်အမျိုး သားလွတ်မြောက်ရေး တပ်မ တော်သည်-

(၁) ကရင်အမျိုးသားများ၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော ကရင်ပြည်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်သူများဖြစ်ခြင်း၊

(၂) ကရင်အမျိုးသားပြည်သူများ၏ အသက်အိုးအိမ် စည်းစိမ်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများ ဖြစ်ခြင်း၊

(၃) မိမိကိုယ်ကာယကို ရင်မြေကတုတ်လုပ်ပြီး အသက်ကိုပေးလှူသူများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်

ဖြစ်သည်။

ကရင့်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအတွက် KNLA ကို ကရင့်အခြေခံ လက်နက်ကိုင်တပ်မတော်အဖြစ် ဦးစွာဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ KNLA ကို ဖွဲ့စည်းသည်နှင့်တချိန်တည်း အုပ်စိုးသူ ဖဆပလ အစိုးရလက်အောက်တွင် အမှုထမ်း ကြသော လက်နက်ကိုင်တပ်များ (ကြည်းတပ်၊ လေတပ်၊ ရေတပ်) အားလုံးကိုလည်း ကြိုးစားဆက်သွယ် စည်းရုံး ခဲ့သည်။

Karen National Liberation Army Flag

ထိုသို့ဆက်သွယ်စည်းရုံးသည့် Karen Rifle, UMP, Police, Armed Forces, Signal အမြောက်တပ်၊ ရေတပ်အချို့သည် ကရင်လက်နက်ကိုင်တပ်သို့ ပါဝင်လာကြသည်။ ဤကဲ့သို့ တပ်အမျိုးမျိုး ပါဝင်လာကြသဖြင့် စည်းကမ်း ရှိရှိနှင့် ချုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် ကော်သူးလေအစိုးရ (The Government of Kawthoolei) ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်တွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး၌ ပါဝင်ကြသော လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအားလုံးကို (KAF- Kawthoolei Armed Forces) ကော်သူးလေလက်နက်ကိုင်တပ် ပေါင်းစု အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပြီး ခရိုင်တစ်ခရိုင်တွင် တပ်မဟာတစ်ခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းရာ အရှေ့တွင် တပ်မ (၁) ခု၊ တပ်မဟာ (၆) ခု နှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် တပ်မ (၁) ခု၊ တပ်မဟာ (၆) ခု ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် အရှေ့၌ တပ်မ (၂) ခု၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် တပ်မ (၂) ခုဖြင့် တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ KAF ဖွဲ့စည်းပုံမှာ အင်္ဂလိပ်တပ် ဖွဲ့စည်းပုံပေါ်တွင် အခြေခံသဖြင့် တော်လှန်ရေးနှင့် မကိုက်ညီသည်များလည်းရှိ၍ တော်လှန်ရေးကျသော တပ်မတော်တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းရန် အခြေအနေက တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော ဒုတိယအကြိမ် အမျိုးသားညီလာခံက ကရင့်တော်လှန်ရေး၊ စစ်ရေးလမ်းစဉ်နှင့်အတူ ကရင်လက်နက်ကိုင် တပ်မတော် တည်ဆောက်ပုံ၊ တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းပုံများကို ရေးဆွဲချမှတ်၍ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၅)ရက်နေ့တွင် ယင်း ကရင့်တော်လှန်ရေး၊ စစ်ရေးလမ်းစဉ်နှင့် ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် ယခင် KPLA ယခု KNLA ဖွဲ့စည်းပုံကို အတည်ပြုသဖြင့် ထိုဇူလိုင်လ (၅) ရက်နေ့ကို ကော်သူးလေတပ်မတော်နေ့ (Karen National Liberation Army Day) ဟု ကွန်ကရက်က ဆုံးဖြတ်လေသည်။

ယင်း KPLA ယခုKNLA ၏အဓိက ခြားနားချက်မှာ ယခုတော်လှန်ရေးတပ်မတော်သည် တပ်မတော်၏ တာဝန် ကြီး (၃) ရပ်ကို ချမှတ်ပေးခြင်း နှင့် တပ်မတော်၏ အင်္ဂါ လက္ခဏာရပ် (၆)ရပ်ဖြစ်သည့် -

(၁) KNU ၏ခေါင်းဆောင်မှုကို လက်ခံခြင်း၊

(၂) ပြည်သူလူထုနှင့် တစ်သားတည်းဖြစ်ပြီး ပြည်သူလူထု ကို အလုပ်အကျွေးပြုသည့်တပ်မတော်

(၃) ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး ကိုယ့်ထူးကိုယ်ချွန် တပ်မတော်

(၄) စည်းကမ်းရှိသည့်တပ်မတော်

(၅) ဒီမိုကရေစီ ဗဟိုကြိုးကိုင်မှုရှိသော တပ်မတော်

(၆) မျိုးချစ်ပြည်ချစ်တပ်မတော်

တာဝန်ကြီး(၃)ရပ်ကို ထမ်းဆောင်ပြီး အထက်၌ ဖေါ်ပြသည့် အင်္ဂါလက္ခဏာရပ် (၆)ရပ်နှင့် ပြည့်စုံရန် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်၍ ကရင်ပြည် ရယူရန်ဖြစ်သည့် ကရင်အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ဖြစ်သည်။

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA)၏ တာဝန်ကြီး (၃)ရပ်

(၁) ကရင်အမျိုးသားများ၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ဖြစ်သော ကရင်ပြည်ကို လက်တွေ့အကောင် အထည် ဖော်ရမည်။

(၂) ကရင်အမျိုးသားပြည်သူများ၏ အသက်အိုးအိမ် စည်းစိမ်များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။

(၃) မိမိကိုယ်ကာယကို ရင်မြေကတုတ်လုပ်ပြီး အသက်ကို ပေးလှူရမည်။

ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်(KNLA)၏ အင်္ဂါလက္ခဏာရပ် (၆) ရပ်

(၁) KNU ၏ခေါင်းဆောင်မှုကို လက်ခံခြင်း။

(၂) ပြည်သူလူထုနှင့် တစ်သားတည်း ဖြစ်ပြီး ပြည်သူ လူထုကို အလုပ်အကျွေးပြုသည့် တပ်မတော်။

(၃) ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုး၊ ကိုယ့်ထူး ကိုယ်ချွန် တပ်မတော်။

(၄) စည်းကမ်းရှိသည့် တပ်မတော်။

(၅) ဒီမိုကရေစီ ဗဟိုကြိုးကိုင်မှု ရှိသော တပ် မတော်။

(၆) မျိုးချစ်၊ ပြည်ချစ်တပ်မတော်။

2019/31/01: 70th Years Anniversary of Karen Revolution Day, Klo Yaw Lay, Bridge 7, Kawthoolei

1991/12/01: Karen National Liberation Army (KNLA) soldiers on early morning parade in their Mar Ner Plaw stronghold

1984/26/03: Karen rebels form-up before probing Burmese Army positions

ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင် စစ်ကောင်စီတပ်မှ လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်မှုများကြောင့် သံဃာတော်များနှင့် အရပ်သားများထိခိုက်သေဆုံး၍ နေအိမ်စွန့် ခွာ တိမ်းရှောင်သူ ၁၀၀၀၀ ကျော်ရှိနေ

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဖွန်လ ၂၆ ရက်၊

ဖွန်လ (၂၁) ရက်နေ့ ညနေ (၃) နာရီဝန်းကျင်တွင် ကျိုက်ထိုမြို့နယ် သိမ်ဇရပ်မြို့၌ တပ်စွဲထားသော အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီတပ် (အမတ–၃၁၀) တပ်ရင်းစခန်းမှ ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ် အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေထဲသို့လက်နက်ကြီးအလုံးရေများစွာပစ်ခတ်ခဲ့ရာလက်နက်ကြီး (၁) လုံး ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်၊ ခရွဲကျေးနယ်၊ ခရွဲကျေးရွာ တောင်ကျောင်းဘုန်းကြီးကျောင်းဝန်းအတွင်း ကျရောက်ပေါက်ကွဲခဲ့ပြီး တောင်ကျောင်းဘုန်းကြီးကျောင်းထိုင် ဆရာတော်တစ်ပါးနှင့် ဦးပဥ္စင်းတစ်ပါး လက်နက်ကြီးကျည်စထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ အသက် (၇၅) နှစ်ရှိ ဦးစံတင်၏ ခြေမျက်စိ နှင့် ခြေသလုံး၊ အသက် (၆၂) နှစ်ရှိ ဒေါ်စန်းမြင့်၏ ပေါင်နှင့်ဒူးခေါင်း တို့အား လက်နက်ကြီးကျည်စ ထိမှန်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

တစ်ချိန်ထဲတွင် လက်နက်ကြီး (၁) လုံးမှာ ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ်၊ မုက္ခမော့ကျေးရွာ အောင်နဝင်းဘုန်းကြီးကျောင်း မုဒ်ဝအနီးရှိ ကိုအေးလွင် ၏ နေအိမ်အပေါ် ကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး အိမ်တစ်ခုလုံး ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ သည်။

ထို့နောက် ဖွန်လ (၁၄) ရက်နေ့ကလည်း ည (၁) နာရီ (၁၅) မိနစတွင် စစ်ကောင်စီ (အမတ–၃၁၀) တပ်ရင်းစခန်းမှ လက်နက်ကြီး (၂) လုံး ပစ်ခတ်ရာ (ခမရ–၂၀၇) နှင့် (အမတ–၃၁၀) တပ်ရင်းစခန်းတို့၏ တမိုင်ခွဲအကွာတွင် တည်ရှိသော ဒေသအခေါ်အဝေါ် (ကျောက်ဟတ်ကွင်း)ရှိ ဦးမင်းအောင် ပိုင်သော (ခြံတဲ) အနီးသို့ လက်နက်ကြီး (၁) လုံးကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး ဦးမင်းအောင်၏ သမီး (၂) ဦးဖြစ်သော အသက် (၁၄) နှစ်အရွယ်ရှိ မနန္ဒာလင်း ၏ ညာဘက်မျက်လုံး ထိမှန်ပေါက်ထွက်ကာ သေဆုံးခဲ့ပြီး အသက် (၁) နှစ် (၅) လအရွယ်ရှိ မရွှေဇင်လင်း ၏ ညာဘက်နားထင်နှင့် နဖူးတို့ကို ရှပ်ထိဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့သည်။

ပြီးခဲ့သော ဖွန်လ (၂) ရက်နေ့ နှင့် ဖွန်လ (၁၂) ရက်နေ့တွင်လည်း ၎င်းစစ်ကောင်စီတပ်စခန်းမှကေအဲန်ယူကျိုက်ထိုမြို့နယ်ရှိဒေသခံပြည်သူနေထိုင်ရာနေရာများထဲသို့ လက်နက်ကြီး ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ကိုသန်းထွန်းနှင့် ကိုဟိန်း တို့၏ လူနေအိမ်များ ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ပြီး ဖွန်လ (၁၄) ရက်နေ့တွင်လည်း လက်နက်ကြီး (၁၅) လုံးဝန်းကျင်ခန့် ပစ်ခတ်ခဲ့သေးသည်။

ယခုလို အာဏာသိမ်းစစ်ကောင်စီတပ်မှ နေ့တိုင်းလိုလိုလူနေထိုင်ရာရွာထဲသို့ လက်နက်ကြီး ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ နေအိမ်စွန့်ခွာပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရကာ ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ် အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေတွင် စစ်ဘေးရှောင် လူဦးရေ တစ်သောင်းကျော်ရှိသည်ဟု ကေအဲန်ယူ ကျိုက်ထိုမြို့နယ် သတင်းတာဝန်ခံမှ ပြောသည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဒူးပလာယာခရိုင်၌ ကော်သူးလေ စုပေါင်းသစ်ပင်စိုက်လ အခမ်းအနား ကျင်းပပြုလုပ်

ဇူလိုင်လ (၂) ရက်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ကေအဲန်ယူ–ဗဟို

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ထိန်းချုပ်နယ်မြေရှိခရိုင်အသီးသီးတွင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဇူလိုင်လတွင်ကျရောက်သော "ကော်သူးလေ စုပေါင်းသစ်ပင်စိုက်ခြင်းလ" အားစုပေါင်းကျင်းပလျှက်ရှိကြပါသည်။

သစ်ပင်များသည် လူသားများနှင့် သားရဲတိရိစ္ဆာန်များ၏ နေ့စဉ်အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်မှုအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ စိမ်းလန်းစိုပြေပြီးသာယာအေးချမ်းလှသော တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ဖြစ်ဖို့ရန် ရေမြေတောတောင်သဘာဝဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲမပျက်သုန်းစေရန် အထူးပင်အရေးကြီးသည်။

သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှုကြောင့် ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း၊ တောင်ပြိုကမ်းပြိုခြင်းများနှင့် မြောင်းကောများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံမှုများနှင့် အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းခြင်း၊ သီးနှံဖျက်ပိုးများ ရောဂါပိုးမွှားများ များပြားလာခြင်းနှင့် လူနေမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း ရောဂါဆန်းများပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ မြေဆီလွှာခမ်းခြောက်ခြင်း နှင့် ဂေဟစနစ်များပျက်စီးခြင်း တောင်သူများ သီးနှံထွက်တိုးမှု လျော့နည်းလာခြင်း နှင့် အိုဇုံးလွှာပါးလာမှုကြောင့် အယ်နီညိုလာနီညာ ရာသီဥတုများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း စသည့်ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။

ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့မှ (၃၁) ရက်နေ့အထိ ကျရောက်သော ကော်သူးလေသစ်ပင်စိုက်ခြင်းလ(Kawthoolei Trees Planting Month) ဖြစ်သည့်အတွက် "သစ်တောသည် ငါတို့ဘဝ၊ ငါတို့ဘဝသည် သစ်တောနဲ့အတူတည်ရှိမည်" ဆိုသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိခေါင်းဆောင်များနှင့် လုပ်သားများ၊ ရွာသူရွာသားများနှင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ စုပေါင်းကာ သစ်ပင်စိုက်နေ့အခမ်းအနားအား ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့တွင် စုပေါင်းတက်ရောက်ဂုဏ်ပြုကျင်းပခဲ့ကြသည်။

ယခုအချိန်ကာလ၌ သစ်တောများ ပြုန်းတီးမှုပိုမိုများပြားလာပြီးအပူချိန်မြင့်တက်လာသဖြင့် အပူချိန်လျော့ကျလာစေရန် သစ်ပင်စိုက်ရခြင်းအကြောင်းအရင်းနှင့် ရေမြေတောတောင် သဘာဝမြစ်ချောင်း အင်းအိုင်နှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ မပျက်သုန်းစေရန် စသည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့်သစ်ပင်စိုက်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထိုအခမ်းအနားသို့တက်ရောက်လာသော ဒူးပလာခရိုင် သစ်တောဌာနမှူး ပဒိုစောချစ်လှမှ ပြောကြားခဲ့သည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးဒူးပလာယာခရိုင်မှယခင်နှစ်များတွင်ကျွန်းသစ်တစ်မျိုးတည်းကိုသာ စိုက်ပျိုးခဲ့ပေမယ့် ယခုနှစ်တွင် အသုံးဝင်မည့် သစ်မျိုးစုံနှင့် လမ်းဘေးအရိပ်ရစေသည့် သစ်ပင်များလည်း စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။

ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးထိန်းချုပ်နယ်မြေ၊ ဒူးပလာယာတစ်ခရိုင်လုံး၏ နယ်နမိတ်အကျယ်အဝန်းသည် (၄၁၈၃၀၇၇) ဧက အကျယ်အဝန်းရှိပြီး ဒူးပလာယာခရိုင် သစ်တောဌာန၏သစ်တောကြိုးဝိုင်းပေါင်း (၂၃) နေရာရှိပြီးအကျယ်အဝန်းမှာ စုစုပေါင်း (၄၉၇၄၈၇) ဧကအကျယ်အဝန်းရှိသည်။ ကျေးရွာအုပ်စုများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး သစ်တောကြိုးဝိုင်းမှာ စုစုပေါင်း (၃၆) နေရာရှိပြီး အကျယ်အဝန်းမှာ စုစုပေါင်း (၅၅၁၄၅) ဧက အကျယ်အဝန်းရှိသည်။ တောရဲတိရစ္ဆာန် ဘေးမဲ့တောကြိုးဝိုင်း စုစုပေါင်း (၄) နေ ရာရှိပြီး (၃၃၀၂၈၃) ဧက အကျယ်အဝန်းရှိသည်။ ထို့အတူ ဘယဆေးတော (၁) နေရာရှိပြီး စုစုပေါင်း (၂၆၆၈၉) ဧက အကျယ်အဝန်းရှိ ကြောင်း ဒူးပလာယာခရိုင် သစ်တောဌာန၏ စာရင်းမှတ်တမ်းမှ ဖော်ပြ သည်။

ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း ယခင်တွင် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု (၈၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိပြီး ယခုအချိန်တွင် တစ်ခရိုင်လုံး၏ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုမှာ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းမျှသာရှိသည်ဟု ဒူးပလာယာခရိုင် သစ်တောဌာနအတွင်းရေးမှူး ပဒိုစောနေကော်သောမှပြောသည်။

ယခုအချိန်ကာလတွင် စစ်ပွဲများနေရာအနှံ့ ဖြစ်ပွားနေသည့်အတွက် ဒေသခံ စစ်ဘေးရှောင်ပြည်သူများမှာ တောတောင်ချောင်းဖျားများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ စားနပ်ရိက္ခာများ ရရှိစေရန် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခုတ်ခြင်းများမှ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်ပေါ်လာသော တောမီးလောင်မှုများကြောင့် သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင်ပျက်စီးပြုန်းတီးခဲ့ပြီးတောမီးလောင်မှုနှင့် တရားမဝင်သစ်ခုတ်ထွင်းမှုများ ကြောင့် လက်ရှိအချိန်၌ ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်း သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုမှာ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းသာ ကျန်နေခြင်းဖြစ်သည်။

သစ်တောပြုန်းတီးမှုများ လျော့ကျလာစေရန် သစ်တောဆိုင်ရာအသိပညာပေးမှုများ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ကေအဲန်ယူ သစ်တောဥပဒေဆိုင်ရာများအား သင်ကြားပို့ချပေးခြင်း၊ သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဆိုးကျိုးများအား အသိပညာပေးခြင်း စသည်များသာ လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး ဒူးပလာယာခရိုင်အတွင်းရှိအခြားသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ငြိစွန်းနေသော တစ်ချို့သောတရားမဝင် သစ်ခိုးရောင်းချခြင်း စသည်များကို ကေအဲန်ယူသစ်တောဌာနမှ ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းဥပဒေအရ ထိရောက်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အလွန်ပင်ခက်ခဲစွာ ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေရကြောင်း ဒူးပလာယာခရိုင် သစ်တောဌာန အတွင်းရေးမှူး ပဒိုစောနေကော်သောမှ ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ဒူးပလာယာခရိုင်၏ ခရိုင်အတွင်းရေးမှူး ပဒိုစောလစွတန်မှ "သစ်များကိုစီးပွားဖြစ်ခုတ်ရောင်းခြင်း၊ တောဖြုတ်ခြင်းအလုပ်နဲ့ အသက်မွေးမြူခြင်း မပြုကြပါရန်၊ မ

ဖြစ်မနေသစ်များအား အသုံးပြုဖို့ရန် လိုအပ်ပါက ဒေသအသီးသီး၏ သစ်တောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း စနစ်တကျတင်ပြ လိုက်နာ၊ ရယူဆောင်ရွက်ကြပါရန် နှင့် တစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အစုအဖွဲ့နှင့်သော်လည်းကောင်းမိမိကျေးရွာအလိုက်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်းသက်ဆိုင်ရာ သစ်တောဌာနများနှင့် ပူးပေါင်း၍သော်လည်းကောင်း သစ်ပင်များစိုက်ပျိုးကြပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါတယ်. ဥတုရာသီတောကိုမှီခိုသလို သစ်ပင်သစ်တောတွေဟာ ဂေဟာစနစ် ထိန်းညှိပေးပါတယ်။ လူ၊ တိရိစ္ဆာန်၊ တောကောင်များ၊ ပိုးမွှားများရဲ့ မှီခိုရာ ဖြစ်ပါတယ်။ သစ်ပင်သစ်တောဟာ ရေကိုထိန်းပေးတယ်. သဘာဝမြေဆီကိုထိန်းပေးတယ်။ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်တဲ့ လေကိုထုတ်ပေးတယ်။ သစ်ပင်သစ်တောရဲ့အကျိုးကျေးဇူးကို တထိုင်တည်းပြောလို့မကုန်ဘူး။ သစ်ပင်သစ်တောပျက်စီးခြင်းရဲ့ အန္တရာယ်ဟာလည်း တွေးမရဲအောင် ကြောက်စရာကောင်းလှပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အားလုံးကို တိုက်တွန်းချင်တာကအား လုံးသစ်ပင်စိုက်ကြပါ။ ထပ်ခါတလဲလဲတိုက် တွန်းချင်ပါတယ်။ အားလုံးသစ်ပင်စိုက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို စိမ်းလန်းစို ပြေပါစေ" ဟုတိုက်တွန်းမှာကြားခဲ့သည်။

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

ခလယ်လွိုထူခရိုင်အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီ တပ်၏ အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များကြောင့် အပြစ်မဲ့အရပ်သားပြည်သူ ၃ ဦး အသက်သေဆုံးခဲ့ရပြီး ၅ ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ရကာ နေအိမ် ၂ လုံးထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရ

ဇူလိုင်လ ၆ ရက်၊ ၂၀၂၄ ခုနှစ်။ ကေအဲန်ယူ–ဗဟို

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ ခလယ်လွိုထူခရိုင်၊ လယ်ဒိုမြို့နယ်နှင့် မူးမြို့နယ်တို့အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ ပြည်သူလူထုအားပစ်မှတ်ထားပြီး ပြည်သူလူထုများ နေထိုင်ရာ ကျေးရွာများအတွင်းနှင့် လုပ်ကိုင်စားသောက်ရာ လုပ်ငန်းခွင်များအတွင်းသို့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လက်နက်ကြီးများ၊ ဒရုန်းများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုများကြောင့် အပြစ်မဲ့အရပ်သားပြည်သူ ၃ ဦးသေဆုံးခဲ့ရပြီး ၄ ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိကာ နေအိမ် ၂ လုံးပျက်စီးခဲ့ရသည့်အပြင် စစ်ကောင်စီတပ်များ ထောင်ထားသောမိုင်း နင်းမိပြီး ပြည်သူလူထု ၁ ဦးလည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့ပါသည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ခလယ်လွိုထူခရိုင်၊ မူး မြို့နယ်အုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့ နေ့လည် (၂း၂၉) မိနစ်အချိန်တွင် သာစည်၌ အခြေချသော အာဏာသိမ်း အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ နောင်ချိုကျေးရွာ အတွင်းသို့ (၆၀) မမ လက်နက်ကြီးဖြင့် ပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ကျေးရွာအတွင်းနေထိုင်သော ဖနီးမောင်နံ ဖြစ်သော (၁) မင်းနိုင်ဦး ၄၁ နှစ် (၂) မပပ ၃၅ နှစ် တို့နှစ်ဦးသေဆုံးခဲ့ရပြီး ၎င်းတို့၏သားသမီးဖြစ်သော (၁) မဖင် ၁၇ နှစ် (၂) နွေသဖင် ၈ နှစ် နှင့် (၃) မိုးထက်နိုင် ၂ နှစ်၊ အပြင် တူ (၄) မောင်ကျော်ဦး ၁၇ နှစ်တို့ ၄ ဦးတို့ စိုးရိမ်ရသည့် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၃) ရက်နေ့ မနက် (၆) နာရီအချိန်တွင် ငွေးဆိပ်ကျေးရွာနေ ဦးအောင်နိုင်မိုး ၄၉ နှစ်သည် ၎င်း၏ နေအိမ်ခြံလမ်းဘေးတွင် စစ်ကောင်စီတပ်သားများ ထောင်ထားသောမိုင်း နင်းမိပြီး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ရသည်။

ကေအဲန်ယူ–လယ်ဒိုမြို့နယ်အတွင်း ၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၂) ရက်နေ့ ည (၁၀း၄၀) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ် ခမရ–၃၀၇ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ (၅) လုံးပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ထိုလက်နက်ကြီးများသည် ရွာသာယာကျေးရွာအနီးတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲခဲ့သည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၃) ရက်နေ့ နေ့လည် (၁၁း၁၆) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ် ခမရ–၂၆၄ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ (၁) လုံးပစ်ခတ်ခဲ့ရာ တောကြောင်ပေါက်ကျေးရွာနှင့် ဖိုးအင်းကုန်းကျေးရွာအကြားတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲခဲ့ပြီး နေ့လည် (၁း၂၈) မိနစ်အချိန်တွင် ခမရ–၂၀ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ (၂) လုံးပစ်ခတ်ခဲ့ရာချုံအင်းကျေးရွာနှင့် ကွင်းကုန်းကျေးရွာအကြားတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၄) ရက်နေ့ နေ့လည် (၁၁း၃၀) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များသည်ကျောက်တံခါးမြို့မှနေပြီး ၁၂၀ မမလက်နက်ကြီး (၁) လုံးပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ခိုလိုကျေးရွာအနီးတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး နေ့လည် (၁၁း၄၅) မိနစ်အချိန် နှင့် (၁၂း၁၅) မိနစ်အချိန်တွင် အာဏာသိမ်း အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီ တပ် ခလရ–၂၆၄ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ (၂) လုံး ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ခိုလိုကျေးရွာ နှင့် ဘုရားဖီးကုန်း အကြားတွင် ကျရောက်ပေါက်ကွဲပြီး နေ့လည် (၁၁း၅၅) မိနစ်အချိန် နှင့် (၁၂း၂၀) မိနစ် အချိန် တွင် ခလရ–၂၆၄ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ (၂) လုံးပစ် ခတ်မှု ကြောင့် သမင် အင်းကုန်းကျေးရွာအနီးတွင် ကျရောက် ပေါက်ကွဲပြီး သမင်အင်းကုန်းကျေးရွာနေ စောကလိုထူး အသက် (၅၀) နှစ်မှာထိခိုက် သေဆုံးခဲ့သည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၅) ရက်နေ့ မနက် (၉း၁၃) အချိန်တွင်အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်မှ ဒရုန်းဖြင့် တောင်ခင်ကျေးရွာအတွင်းသို့ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ စောဒဲနီ+ညားတင္ဂေလူ နေအိမ်နှင့်ဦးတကွေး+ဒေါ်ပလော် နေအိမ် စုစုပေါင်း နေအိမ် ၂ လုံးခန့် ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရပြီးတဆက်တည်းမှာပင် ခလရ–၂၆၄ တပ်ရင်းမှ ၁၂၀ မမ(၄)လုံးထပ်မံပစ်ခတ်ခဲ့ရာ ထိုလက်နက်ကြီးများသည် ကြိတ်ကွင်းကျေးရွာအတွင်း ကျရောက်ပေါက်ကွဲခဲ့သည်။

<u>လွတ်လပ်သောမြန်မာသတင်းမီဒီယာကောင်စီ (IPCM) နှင့်</u>

<u>KNU - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး</u>

<u>ပူးတွဲထုတ်ပြန်ကြေညာချက်</u>

၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ် (၇)

လွတ်လပ်သော မြန်မာသတင်းမီဒီယာကောင်စီ (**IPCM**) နှင့် **KNU** - ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး တို့ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၆)ရက်နေ့တွင် KNU နယ်မြေ၌ သတင်းမီဒီယာမူဝါဒဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတခုကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အဆိုပါတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုတွင် **KNU**-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးဒုတိယဥက္ကဌ၊ တွဲဖက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး(၂) နှင့် ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူတစ်ဦးတို့ ဦးဆောင်သည့် **KNU** ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းပြန်ကြားရေး (**PRID**) နှင့် လွတ်လပ်သော မြန်မာသတင်းမီဒီယာကောင်စီ (**IPCM**) မှ ဥက္ကဌ၊ အတွင်းရေးမှူးနှင့် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးတို့ ဦးဆောင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

၎င်းနှစ်ဖက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲမှ အောက်ပါအချက်များအား ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

- **KNU** ၏ သတင်းမီဒီယာသမားများ လိုက်နာရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် **IPCM** မှ ထုတ်ပြန်ထားသော လိုက်နာရမည့် သတင်းမီဒီယာကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အချက်များကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခဲ့ကြသည်။
- ထုတ်ပြန်ထားသော သတင်းမီဒီယာဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမှာ သတင်းမီဒီယာများအပေါ် ထိန်းချုပ်လိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ အဆင်ပြေပြေထိရောက်စွာ သတင်းရယူရန်အတွက်သာ ရည်ရွယ်ကြောင်း **KNU** က ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။
- **KNU** အနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းပါ သတင်းရယူခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လေးစားသည့်အလျောက် သတင်းရယူခွင့်ကို တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုဖြင့် ခွင့်ပြုမည်ဆိုသည်ကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။
- သတင်းမီဒီယာသမားများ၏ လွတ်လပ်လုံခြုံစွာ သတင်းရယူခွင့်နှင့် **KNU** ၏ စစ်ရေးလုံခြုံမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကိုလည်း အလေးထားဆောင်ရွက်သွားရန် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး သဘောတူခဲ့ကြသည်။
- **KNU** ထိန်းချုပ်နယ်မြေများအတွင်း သတင်းရယူခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့် သတင်းမီဒီယာဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှု တစ်စုံတရာ ဖြစ်လာပါက **KNU** နှင့် **IPCM** တို့ ပူးတွဲ ညှိနှိုင်းအဖြေရှာရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။
- ထို့အပြင် မီဒီယာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သတင်းမီဒီယာသိနားလည်မှု **(Media and Information Literacy-MIL)** မြှင့်တင်ရေးများအား ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လည်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး သဘောတူခဲ့ကြသည်။

ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီ

ဒ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်သူၣ်ထီၣ်တၢ်ဘျၢသဲစးခိၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢ ကီၢ်ရှၣ်တဖၣ်ကဘၣ်မၤဝဲ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (ခီကရဲး) ၄ နံၣ်တဘျီအသိး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ရဲၣ်ကျဲၤမၤဝဲ ကီၢ်ရှၣ်ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီဖဲ ၂၀၂၄ နံၣ် လါယူၤလံ ၂၃ သီတုၤ ၂၇ သီ လၢ ၅ သီအတီၢ်ပူၤနၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ မ့ၢ်ဝဲကရၢတဖုလၢ အတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ ကညီဒီတကလုာ်အထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲး, ရှိၣ်ဖှိၣ်က့ၤကညီဒီကလုာ်, ဂဲၤလိာ်လၢကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးအဂီၢ် ဒီး ဂ့ာ်ကျဲးစၢးဂဲၤလိာ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလၢပှဲၤဝဲ ကညီဒီကလုာ်အတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိ ကန့ၢ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ.

ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ကီၢ်ရှၣ်ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီ အံၤ ကီၢ်ရှၣ်ခိၣ်နၢ် ခၢၣ်စးတဖၣ်, သုးခိၣ်သုးနၢ်တဖၣ်, ကီၢ်ဆၣ်ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် ဟဲထီၣ်ဝဲအသိး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သး ထီဘိကမံးတံာ် ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် ဟဲထီၣ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ဟံးစုနဲၣ်ကျဲဝဲ ခီကရဲး ဘျီဝဲအံၤ လၢအနီၢ်ကစၢ် အိၣ်ဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ.

ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီအံၤ ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးလၢ အဒိးဃုထၢအသးနၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ် ၁၁၈ ဂၤနၣ်လီၤ. လၢ ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်အံၤအကျါ တၢ်ဃုထၢထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ရှၣ်ပှၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် ခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်ရှၣ်ခိၣ် ပဒိၣ်စီၤလံးစတၢၣ်, ကီၢ်ရှၣ်ခိၣ်-၂ သုးခိၣ်ကျၢ်ဖိ စီၤကိၣ်ထူ, ကီၢ်ရှၣ်နဲၣ်ရဲၣ် ပဒိၣ်စီၤမီထူ, ကီၢ်ရှၣ်နဲၣ်ရဲၣ်သဃဲၤ ပဒိၣ်စီၤမိအဲၣ်ဒိၣ် ဒီး ကီၢ်ရှၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်ခိၣ် ပဒိၣ်စီၤန့ၢ်ထူ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ်ခီကရဲး ၁၇ ဝီတဝီအံၤ တၢ်ဃုထၢထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ရှၣ်ထီဘိကမံးတံာ် ၃၁ ဂၤ ဒ်လာ်အသိးအံၤနၣ်လီၤ.

၁. သုးခိၣ်ကျၢ်ဖိ စီၤကိၣ်ထူ
၂. ပဒိၣ်စီၤဆၢန့ၢ်ကီၢ်
၃. ပဒိၣ်စီၤရှၣ်ဝ့
၄. သုးခိၣ်ဒိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် စီၤဆၣ်ပျ့ၢ်ထူ
၅. ပဒိၣ်စီၤဒုးကီၢ်
၆. ပဒိၣ်စီၤဖါတယါ
၇. သုးခိၣ်ဒိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် စီၤဆါတ့ၤ
၈. ပဒိၣ်မါက့ၤညိၤ
၉. သုးခိၣ်ဒိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် မါညိၣ်မီၤ
၁၀. ပဒိၣ်စီၤလံးစတၢၣ်
၁၁. ပဒိၣ်စီၤလ့ထူ
၁၂. ပဒိၣ်နီၢ်ဖိသ့ၣ်ဒ့
၁၃. ပဒိၣ်စီၤမီထူ
၁၄. ပဒိၣ်စီၤမိအဲၣ်ဒိၣ်
၁၅. ပဒိၣ်စဖိကိၤ
၁၆. ပဒိၣ်နါတ့ၤလ့မူၣ်
၁၇. သုးခိၣ်ဒိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် စီၤတံတူး (ကီး) ဖါတခီး
၁၈. ပဒိၣ်စီၤထူထူအဲၣ်
၁၉. ပဒိၣ်စီၤခုၤလၣ်ပၣ်
၂၀. ပဒိၣ်စီၤနၢၤဒုၣ်ဒါ
၂၁. ပဒိၣ်စီၤန့ၢ်ထူ
၂၂. ပဒိၣ်စီၤစ့ကပီၤထူ
၂၃. ပဒိၣ်စီၤမိၣ်ရှၣ်
၂၄. ပဒိၣ်စီၤန့ၢ်ကီၢ်သီ
၂၅. ပဒိၣ်စီၤခူၣ်လၣ်
၂၆. သုးခိၣ်ဒိၣ်စိ စီၤနၢၤဒါထူ
၂၇. ပဒိၣ်နီၢ်မုၣ်လဲၣ်ဝါ
၂၈. ပဒိၣ်စီၤသနထူ
၂၉. ပဒိၣ်နါစ့ၤမုၣ်ကံၤ
၃၀. ပဒိၣ်စီၤယိၤရှံ
၃၁. ပဒိၣ်စီၤထူထူ (ကီး) စီၤဖိထီ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

ဒ်နၣ်အသိး တၢ်ဃုထၢထီၣ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါဝဲ ကီၢ်ရှၣ်ဝဲၤကျိၤခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဒ်လာ်အသိးနၣ်လီၤ.

၁. ပဒိၣ်စဖိကိၣ်	- ဆူၣ်ချမၤစၢၤဝဲၤကျိၤခိၣ်
၂. ပဒိၣ်နီၢ်ဖိသ့ၣ်ဒ့	- ကူၣ်သ့ဆဲးလၤဝဲၤကျိၤခိၣ်
၃. ပဒိၣ်မါသူလီၣ်	- စံာ်ပှဲၤသူၣ်ဖျံးဝဲၤကျိၤခိၣ်
၄. ပဒိၣ်စီၤန့ၢ်ကီၢ်သီ	- သ့ၣ်ပှၢ်ဝဲၤကျိၤခိၣ်
၅. ပဒိၣ်စီၤထူထူ	- ခိသွဲကျိၣ်စ့ဝဲၤကျိၤခိၣ်
၆. ပဒိၣ်စီၤလ့ထူ	- ဝံစိာ်တီဆှၢဒီးတၢ်ဆဲးကျိးကျဲ ဝဲၤကျိၤခိၣ်
၇. ပဒိၣ်စီၤယိၤရှံ	- ဘုၣ်ဖိၣ်မၤညၣ်ဝဲၤကျိၤခိၣ်
၈. သုးခိၣ်စိ စီၤည့ခါ	- ကညီဒီကလုာ်ပၢၤကီၢ်သုးမုၢ်ဒိၣ်

သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

လၢနၣ်အမဲာ်ညါ ကမံးတံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် သဲစးကမံးတံာ်, ကလုာ်တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢဒီးသုးကီၣ်ကး ကမံးတံာ်, ဖိၣ်ကျၢၤကယၢ်တၢ်ဘျၢကမံးတံာ်, ကျိၣ်စ့ဂ့ၢ်ဝီကမံးတံာ်, ထံရှ့ၢ်ကီၢ်သဲးဒီးရှိၣ်ဖှိၣ်ကမံးတံာ်, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် ကမံးတံာ် ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ကမံးတံာ် တဖၣ် တၢ်ဃုထၢထီၣ်စ့ၢ်ကီး ခိၣ်နၢ်လၢကတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ ကမံးတံာ်တဖၣ်အံၤ စုာ်စုာ်စ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအံၤ ဂ့ာ်ကျဲးစၢးဝဲလၢ ကညီဒီတကလုာ် ဃုာ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်ခဲလၢာ် လၢအတူၢ်ဘၣ် တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤတဖၣ် ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢ တၢ်ဆီၣ်တံၢ်မၤနၢၤ ဒီး ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤ ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီး ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရှၣ်စံၣ်ခွဲးယၢ်အဂီၢ် ဂ့ာ်ကျဲးစၢးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ ဂဲၤလိာ်ဝဲဒၣ် သပှၢ်ပှၢ် တပယူာ်ဃီနၣ်လီၤ.

ဖဲ်ဒရဲ် ဒံ်မိကရၠ်စံ်ခၠ်တၠ်
အကူ် (၂)

ပူၤကွ်ာ်တဘ့ၣ် လံာ်တၢ်ပိာ်ထွဲ

အဆၢဒိၣ် (၃)
ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး
(National Unity and Consultative Council)

မၤတၢ်ပါခွဲးယာ်ဒီးမူဒါတဖၣ် (Role and Responsibilities)

၁၇. ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး အမူအဒါဒီး မၤတၢ်ပါခွဲးယာ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲဒ်လာ်အသိးနၣ်လီၤ.

(၁) ကတီခိၣ်ရိၣ်မဲ ကွဲးပာ်လီၤဝဲ ဖဲ်ဒရဲ်ဒံ်မိကရၠ်စံ် ခၠ်တၠ် လၢတၢ်ကပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲဒၣ် ဖဲလၢကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်.

(၂) မီၤစိရိၤသန္ ကကတၢၢ်ဝဲဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဖဲ်ဒရဲ် ဒံ်မိကရၠ်စံ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်ဂံၢ်ဘါကရူၢ်လၢအတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢၣ်ဒ်သိးလိာ်သးတဖၣ်ခဲလၢာ် ကနၣ်လီၤပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်နီၢ်နီၢ်အဂီၢ် ကကရၢကရိ ရိၣ်ဖှိၣ်ဝဲဒၣ် ဒီးကထိၣ်ဃုမၤသကိးတၢ်အဂီၢ်.

(၃) ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီဒီးတဘျီ အဘၢၣ်စၢၤဆၢကတီၢ်, ကအိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်မူတူၢ်ဒါဝဲ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်ဒီး ကူၣ်လိာ်စံးကတိၤဒီး ပာ်လီၤကျဲသနူဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်.

(၄)သုးမီၤစိရိၤသနူဃုာ်ဒီးကယဲၢ်မီၤစိရိၤသနူခဲလၢာ်ကလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဖဲ်ဒရဲ် ဒံ်မိကရၠ်စံ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ် ကကွဲးပာ်လီၤဝဲဒၣ် တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်.

(၅) တၢ်မၤဖျါထိၣ်တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ ပာ်လီၤအီၤဒ် ဖဲ်ဒရဲ်ဒံ်မိကရၠ်စံ် ခၠ်တၠ်အသိး လၢအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ ၂၀၀၈ သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်နၣ် ဟးဂီၤကွံာ်လံအဖီခိၣ် ကဟ့ၣ်ဝဲဒၣ် ဖီလစံၣ်သနူ တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ, တၢ်ပၢဆှၢဟံးစုနဲၣ်ကျဲဒီး တၢ်ထိၣ်ဃုမၤသကိးတၢ်.

(၆) ကစံးကတိၤသကိးဒီးပာ်လီၤဝဲ တၢ်လဲလိာ်ကတီၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး ပာ်ဖျါထိၣ်အီၤဆူကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်လၢတၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအီၤအဂီၢ်.

(၇) ကတီခိၣ်ရိၣ်မဲ တၢ်ကွဲးဝဲဒၣ် တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ် (ပတြိာ်) တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ကွဲးပတြိာ်အံၤကဟံးန့ၢ်ဝဲဒၣ် ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤအဂီၢ်.

(၈) ကတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ တၢ်ဒုးလိာ်ထိၣ်ဖးထိၣ် ဖဲ်ဒရဲ်ဒံ်မိကရၠ်စံ်သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ် လၢတၢ်ပာ်ဖျါထိၣ်အီၤဆူ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်ဒီး မၤန့ၢ်တ့ၢ် တၢ်ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ.

(၉) ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဟံးန့ၢ်ဒါဆူ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်

(၁၀) ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤဒ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ကအိၣ်ဖှိၣ်စံးကတိၤအီၤအဖီခိၣ် ကွဲဝဲဒၣ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ်အကိတိာ် လၢအဘၣ်ထွဲတဖၣ်သ့ဝဲနၣ်လီၤ.

(၁၁) လၢကနၣ်လီၤ ပာ်ဃုာ်ပာ်ကီၢ်ဝဲလၢ ဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ထွဲ (Relevant Sectors) တဖၣ် တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤသကိးအပူၤ

(၁၂) တၢ်ဟံးထိၣ်ဖိၣ်ထိၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် ကတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲဒီး တၢ်ကဲထိၣ်လိၣ်ထိၣ် ကအိၣ်ဝဲအဂီၢ် ဒ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲအသိး ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးတၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကးကရၢကရိထိၣ်ဝဲတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ကရူၢ်တဖၣ်သ့ နၣ်လီၤ.

အဆၢဒိၣ် (၄)
တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး ကီၢ်ပဒိၣ် တၢ်မၤမူဒါတဖၣ်

၂၀. တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ် ကဘၣ်မၤဖျါထိၣ်ဝဲ ခၠ်တၠ်အံၤအပူၤထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိတဖၣ်, ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်လဲၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

၂၁. တၢ်မၤဖျါထိၣ် ခါဆူညါ တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ် ကီၢ်ကး (NUCC) ပာ်လီၤတ့ၢ်ဝဲကန့ၢ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ဖိၣ်လိာ်စ့ မၤသကိးတၢ်ဒီး ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး ပၣ်တံၣ်လၢ မၤသကိးတၢ်တဖၣ်, ကလုာ်ဒူၣ်ပှၤဟၢ်ဆၢတၢ်ဖိအကရၢတဖၣ် ဒီး ကမျၢၢ်ကရၢသဘျတဖၣ် နၣ်လီၤ.

၂၂. သုးမီၤစိရိၤသနူ ကကတၢၢ်ဝဲဒီး တၢ်သူၣ်ထိၣ် ဖဲ်ဒရဲ် ဒံ်မိကရၠ်စံ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ် ဒ်ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးကွဲးပာ်လီၤဝဲတၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်အသိး ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ် ကဘၣ်ပာ်လီၤဝဲ ဖီလစံၣ်သနူဒီး တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးမၤဖျါထိၣ်ဝဲအမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်နၣ်လီၤ.

(က) ဒ်ခၠ်တၠ်အဖီတၢၣ်, တၢ်ကွၢ်စိဒီး ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး တၢ်နဲၣ်ကျဲ (political roadmap) အိၣ်ဝဲအသိး တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ်အဖီလစံၣ်သနူ ဒီး တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ် အတၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်ဒ်ကိတိာ်ဝဲၤကျိၤဒၣ်ဝဲအသိး ကဘၣ်ပာ်လီၤဒီး မၤဖျါထိၣ်အီၤနၣ်လီၤ.

(ခ) တၢ်မၤလီၤမၢ်ကွံာ် သုးမီၤစိရိၤဒီး ကယဲၢ်မီၤစိရိၤသနူခဲလၢာ်ကန့ၢ်ကသ့ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤလၢ ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲး, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝီ, ထံဂုၤကီၢ်ဂၤဒီး မီၢ်သိမိၢ်လါဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢဃုာ်ဒီး တၢ်ဒီသဒၢ ဂ့ၢ်ဝီလၢကျဲအါဘိနၣ်လီၤ.

၂၃. ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီ

(၁) သုးကရူၢ်လၢအဟံးန့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိကမီၤ ဒီး မၤတပျုာ်တပျီၤ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖုအံၤ အတၢ်ပၢတၢ်ပြး တၢ်လဲၤတရံးအသးတဖၣ် အင်္ဂါကစၢ်လီၤ အိၣ်ပတုာ်ဝဲဒီး တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ် အတၢ်မၤဖျါထိၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် ကဂၢၢ်ကျၢၤ ဆူၣ်ထိၣ်ဝဲအဂီၢ် ကဘၣ်ထိၣ်ဃုမၤသကိးတၢ်ဒီးကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး နၣ်လီၤ.

(၂) တၢ်သူၣ်ထိၣ် ဖဲ်ဒရဲ်ဒံ်မိကရၠ်စံ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂီၢ်, ကဘၣ်မၤဝဲဒၣ် ဒ်ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိး တၢ်ကူၣ်လိာ်ကီၢ်ကး ဖီလစံၣ်တၢ်နဲၣ်ကျဲအတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအသိးနၣ်လီၤ.

(၃) တၢ်ဘိၣ်ဘၣ် ထူးသံကွံာ်သဲစးတဖၣ် လၢအဆိၣ်ဘံၣ်ဆိၣ်ဘၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် ကန့ၢ်အဂီၢ် ကကွဲးပာ်လီၤ ဒီး ဆုၢထိၣ်သဲစး ပတြိာ်တဖၣ် လၢကဒီတဒၢ ဂံၢ်ခိၣ်ထံးပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ် ဒီး ကွဲးပာ်လီၤဒီးဆုၢထိၣ်အီၤဝံၤဒ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်သဲစးအဆၢဒိၣ် (၅) အသိးဒီး ဟံးန့ၢ်တၢ်ပာ်ဂၢၢ် ပာ်ကျၢၤဝံၤ ကဘၣ်မၤဖျါထိၣ်ဝဲဒၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢဒီး သဲစးတၢ်ဒိၣ်စိတဖၣ်နၣ်လီၤ.

(၄) ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အတၢ်ပာ်ဖျါထိၣ် အတၢ်ဘၣ်သး လၢတၢ်မၢ်တၢ်ခ့ၣ်အပူၤ (Civil Disobedience Movement) တဖၣ်ဃုာ် ဒီးကမျၢၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ကအိၣ်ဖျါဝဲ တပယူာ်ဃီအဂီၢ် တၢ်ကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ, ကရၢကရိ, ရိၣ်ဖှိၣ်, ထိၣ်ဃုထိၣ်ဖိး, တီခိၣ်ရိၣ်မဲသကိးဝဲဒၣ် တၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်တဖၣ် ဒီး မၤဖျါထိၣ်အီၤနၣ်လီၤ.

(၅) မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် ဒီး ကျိၣ်စ့တၢ်အိၣ်ယၢၤ အဂ့ၢ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ် လၢကဲထိၣ်တၢ်မၤစၢၤဆိၣ်ထွဲဝဲ သုးမီၤစိရိၤ လၢဟံးန့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိကမီၤတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး အတၢ်မၤတဖၣ် ကဆံးလီၤစုၤလီၤအဂီၢ် တၢ်ကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးဒီး ကီၢ်ပူၤ, ကီၢ်ချၢ တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လၢအဆိၣ်ထွဲဝဲ ဖဲ်ဒရဲ်ဒံ်မိကရၠ်စံ် ဂ့ၢ်ဝီ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဃုာ်ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

(၆) တၢ်တိာ်ကူၣ်ကျဲၤခိာ်သ့ၣ် တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ လၢကတုၤအိၣ်ဃီၤဝဲဒၣ် ဆူ တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကတီၢ် တၢ်ဃုတၢ်ဖိးကီၢ်ပဒိၣ် (NUG) အထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအ တၢ်ပညိၣ်ဖီတၢၣ်တဖၣ် ကနှၢ်ဝဲဒၣ်လၢ အဆိအချ့အဂီၢ် မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် ဒီး ကျိၣ်စ့လၢ အလီၢ်အိၣ်တဖၣ် တၢ်ကပာ်ဖှိၣ် မၤလၢပှဲၤသကိးဝဲဒၣ်ဒီး ကီၢ်ပှၤကီၢ်ချၢ တၢ်ကရၢကရိလၢအဆိၣ်ထွဲဝဲ ကီၢ်ပယီၤ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ် ကရ့ၣ်စံၣ်ဂ့ၢ်ဝီ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခဲလၢာ်နှၣ်လီၤ.

(၇) ထံကီၢ်ဘီမုၢ်ဖိရၣ်တဖၣ် (International fora), တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ရိဖှိၣ် တဖၣ်အပူၤ တၢ်သုတတူၢ်လိာ်ပာ်ပနီၣ် သုးကရူၢ်တဂ့ၤအဂီၢ် တၢ်ကပာ် ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကရူၢ်ကရၢခဲလၢာ်လၢအဆိၣ်ထွဲဝဲ ကီၢ်ပယီၤဒံၣ်မိၣ် ကရ့ၣ်စံၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်နှၣ်လီၤ.

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ, တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ကမျၢၢ်တၢ်မၤလိ ဖဲမုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ကီၢ်သူလ့ၤပူၤ ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်

၂၀၂၄ နံၣ် လါယူၤလံ ၂၂ သီ, ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-လီၢ်ခၢၣ်သး

တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ, တၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢၢ်တၢ်မၤလိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ကီၢ်သူလ့ၤ လၢအယံာ်ဝဲ တလါဃၣ်ဃၣ်နှၣ် ဝံၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ခီဖျိတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ ဒီးတၢ်ပာ်ဖှိၣ် မၤသကိးနှၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢအယံာ်ဝဲ လွံၢ်နွံအတီၢ်ပူၤအံၤ အတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်နၢ် ပှၤမၤလိတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အကံၢ်အစီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လၢကမၤဆူၣ်ထီၣ် တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီး တၢ်ပၢတၢ်ပြးလၢလီၢ်ကဝီၤ (ဒူသဝီ, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရှ့ၣ်) ပတီၢ် ဒီးတၢ်ဘျီဃီ အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လီၤလီၤဆူ တၢ်ကမၤဂ့ၤထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ် တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢၢ်နှၣ်လီၤ.

ပှၤမၤလိတၢ်ဖိသၢဖုတဖု, လၢပှၤနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ (၃၀) ဂၤနှၣ် အိၣ်ဟဲ လၢတီအူကီၢ်ရှ့ၣ်, ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, ဒီးမုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ် နှၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိ လၢအဝဲသ့ၣ်ဟဲထီၣ်မၤလိသကိးဝဲအံၤ ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီး တၢ်မၤဆူၣ် ထီၣ် တၢ်ထီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မဲလၢ အိၣ်ဒီးအကံၢ်အစီ, တၢ်သ့ဆိကမိၣ်ကူၣ်တရံးထီၣ်နၢ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, တၢ်သ့မၤတၢ်ဆၢ တဲာ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်တီခိၣ်မဲလၢအဂ့ၤ အိၣ်ဒီးသူးသ့ၣ်လၤကပီၤ သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်သံၣ်ခွဲၣ်ကတီၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ် (ပှၤမၤလိတၢ်ဖိ တဖၣ်) ဒ်သိးကဟံးနၢ်မူဒါ တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ကှၤအပှၤတဝၢ သ့ၣ်တဖၣ်ကသ့အဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤ ပာ်ဃုာ်ဝဲတၢ်အရှ့ဒိၣ်လၢမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤခိၣ်ဃၢၤနှဆၢၣ် လၢအယူာ်ကၢ ဒ်အမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဒီသဒၢ ဒီး ရဲၣ်သဲကတီၤ ကှၤလီၢ်ကဝီၤနှဆၢၣ် တၢ်အိၣ်ယၢၤသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် မၤလိန့ၢ် ဘၣ်စ့ၢ်ကီး လီၢ်ကဝီၤ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် အတၢ်ကူၣ်တရံးအကျိၤအကျဲၤ ဒ်အမ့ၢ် လီၢ်ကဝီပှၤတဝၢ တၢ်ကူၣ်လဲၤမၤကၤ အတၢ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးဒီး နီၢ်တဂၤမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် (private sector) တဖၣ် လၢမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် တၢ်ဂုၤထီၣ် ပသီထီၣ်အဂီၢ်နှၣ်လီၤ.

တၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ပှၤမၤလိတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် မၤလိန့ၢ်ဝဲနှၣ် အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကသူၣ်ထီၣ်ကှၤ တၢ် ပၢတၢ်ပြးအကံၢ်အစီဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အလီၢ်ကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤ မၤဆူၣ်ထီၣ် စ့ၢ်ကီးဝဲ ခိၣ်နၢ်တၢ်ဘျးစဲလိာ်သးကဒဲကဒဲဒီး ဖိၣ်လိာ် စုမၤသကိးတၢ် လၢတၢ်သူၣ်အ့ၣ်တဲာ်သးအ့ၣ်တဲာ် လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဆီတလဲလၢအဂ့ၤ ဒီးတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် လၢအယူာ်ကၢ လၢကီၢ်သူလ့ၤပူၤနှၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤနၢၤဖီတၢၣ်ပနီၣ်လၢ အရှ့ဒိၣ်တခါလၢအမ့ၢ် ပတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ တပယူာ်ဃီ လၢတၢ်ကမၤဆူၣ်ထီၣ် လီၢ်ကဝီၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢၢ် လၢကီၢ်သူလ့ၤပူၤနှၣ် လီၤ. ပသးခု စံးဘျုးဘၣ် “တၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢၢ် ကို- School of Governance and Public Administration (SGPA)” ခီဖျိဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်စဲၤနီၢ် ဒီး တၢ်ဆီၣ်ထွဲၣ်မၤစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် ဝဲတၢ်မၤလိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤနှၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် အသးသမူအဂ့ၢ်အကျိၤဖုၣ်ကိာ်

ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ လါမးရှး ၂၇ သီ ၁၉၅၅ နံၣ်နၣ်လီၤ. အမိၢ်မံၤမ့ၢ်ဝဲ နီၢ်ဖီကွိၤ ဒီး အပၢ်မံၤမ့ၢ်ဝဲ သုးခိၣ်ကျၢၢ်ဒိၣ်စိ စီၤတၢ်မျၢ်ဘီနၣ်လီၤ. အဒီပုၢ်ဝဲၢ်ခဲလၢာ်အိၣ်ဝဲ (၈) ဂၤ, ပိာ်မုၣ် (၅) ဂၤဒီး ပိာ်ခွါ (၃) ဂၤ ဒီးအဝဲမ့ၢ်ဝဲ ဖိ (၅) ဂၤ တဂၤနၣ်လီၤ. ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢ အလီၤစၢၤလီၤသွဲၣ်လၢ ပှၤမၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢဖိအဃိ ဘၣ်လဲၤခီဖျိဝဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢ အတၢ်ကီတၢ်ခဲအကလုာ်ကလုာ်နၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိ အဝဲဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဘၣ်သုးလိၢ်သုးကျဲလၢ တၢ်လီၢ်တတီၤဘၣ်တတီၤဒီး ဘၣ်ကဲထီၣ်ဝဲ ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမုံဖိနၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲမၤလိတၢ်အဆၢကတီၢ် ဘၣ်မၤလိဘၣ်တၢ်လၢ တၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤဒီး ထိၣ်ဘၣ်ကိုတနံၣ်တၢ်လီၢ်တတီၤ လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢဟိၣ်ကဝီၤပူၤနၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၇၅) နံၣ်နၣ် အဝဲဖျိထီၣ်ဝဲ ကိၢ်သူလ့ၤပဒိၣ်တီၤထီကိုဝံၤ ဒီးနုာ်လီၤမၤဝဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဒ်ကိုသရၣ်မုၣ်တဂၤအသိးနၣ်လီၤ. အဝဲစးထီၣ်သိၣ်လိတၢ်ဖဲ (၁၉၇၄) နံၣ်ဒီး သိၣ်လိတၢ်တပယူာ်ဃီတုၤလၢ (၁၉၉၈) နံၣ်လၢ (၂၄) နံၣ်အတီၢ်ပူၤနၣ်လီၤ.

ဖဲ (၁၉၈၅) နံၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ စးထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအဆၢကတီၢ် အဝဲဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤလၢ လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်တဂၤအသိး တုၤ (၁၉၈၇) နံၣ် လၢ (၂) နံၣ်အတီၢ်ပူၤနၣ်လီၤ. အဝဲသိၣ်လိတၢ်ဒီး ဟံးစ့ၢ်ကီးမူဒါလၢ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်တဂၤအသိးအဃိ ဖဲ (၁၉၈၇) နံၣ်နၣ် အဝဲဃ့အိၣ်ဘှံးလၢ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢနဲၣ်ရှဲၣ်အမူအဒါဒီး ဖဲ (၁၉၈၇) နံၣ်တုၤ (၁၉၈၉) နံၣ်အကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤလၢ ဒူသဝီပတီၢ် ကညီသးစၢ်ကရၢနဲၣ်ရှဲၣ်ဒီး ဟံးန့ၢ်ဝဲကညီသးစၢ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်အမူအဒါလၢ (၂) နံၣ်အတီၢ်ပူၤနၣ်လီၤ.

ဖဲ (၁၉၉၈) နံၣ် ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်က့ၤကဒီးအီၤလၢ လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်ဒီး အဝဲဟံးမူဒါလၢ လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်တဂၤအသိး တုၤလီၤလၢ (၂၀၀၈) နံၣ်နၣ်လီၤ. ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် မၤတၢ်လၢ ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ဒ်နဲၣ်ရှဲၣ်တဂၤအသိး အိၣ်ဝဲအနံၣ် (၁၀) နၣ်လီၤ. ဖဲ (၁၉၉၉) နံၣ်တုၤ (၂၀၀၄) နံၣ်အကတီၢ်ပူၤ ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃု ထၢထီၣ်အီၤဒ် (အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် မြန်မာနိုင်ငံ) ပှၤပၢၤလီၢ်ဆ့ၣ်နီၤကရၢဖိတဂၤအသိးနၣ်လီၤ.

၂၀၀၀ နံၣ်ဒီးတုၤ ၂၀၀၄ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤဒ်သိး ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သးထီဘိကမံး တံာ်တဂၤအသိး ဒီးဖဲ ၂၀၀၄ နံၣ်တုၤ ၂၀၀၈ နံၣ်အကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ် အီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သးပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ် တဂၤအသိးနၣ်လီၤ. ဖဲ (၂၀၀၈) နံၣ်တုၤ (၂၀၁၇) နံၣ်နၣ် အဝဲဟံးစ့ၢ်ကီးမူ ဒါလၢ (အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် မြန်မာနိုင်ငံ) အပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဂၤအသိးနၣ်လီၤ. ဖဲ (၂၀၀၈) နံၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သးမၤဝဲ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (ခီကရဲး) ၁၄ ဘျီတဘျီအဆၢကတီၢ် ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ နဲၣ်ရှဲၣ်ခိၣ်ကျၢၢ်တဂၤအသိး ဒီး ဖဲ (၂၀၁၂) နံၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢလီၢ်ခၢၣ်သး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (ခီကရဲး) ၁၅ ဘျီတဘျီအဆၢကတီၢ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ် (၂) တဂၤအသိး တုၤ (၂၀၁၆) နံၣ်နၣ်လီၤ. ဖဲ (၂၀၁၂) နံၣ်တုၤ (၂၀၁၄) နံၣ်အကတီၢ် ပူၤ ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်စ့ၢ်ကီးအီၤလၢ (ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားများဖက်ဒရယ်ကော်စီ) ကမံးတံာ်တဂၤအသိးနၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢဟ့ၣ်အီၤမူဒါအသိး မၤဝဲတုၤလီၤတီၤလီၤလၢ တၢ်သးစွံကတုၤအပူၤနၣ်လီၤ. ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ စုကဝဲၤတၢ်ဂဲၤလိာ်အဆၢကတီၢ် အဝဲဂဲၤလိာ်ဝဲလၢ ပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမုံဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲပိာ်မုၣ် တဂၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်သ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ်အီၤဒီး အဝဲဒိးန့ၢ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လၤကပီၤအါမံၤနၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ မၤဝဲပတြိာ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးဖဲ ၂၀၁၂ နံၣ်ဒီး ထံကိၢ်ဒီတဘ့ၣ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုး ဖဲ (၂၀၁၅) နံၣ်နၣ် ဒ်တၢ်ကရၢကရိ ဟ့ၣ်အီၤမူဒါအသိး အဝဲဂဲၤစံးဂဲၤကတိၤတၢ်လၢ ကညီဒီကလုာ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး တၢ်ကသ့ၣ်ထိၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဲသကိးလၢ ထံရှူကိၢ်သဲးအကျဲနၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ခိၣ်နၢ်တဂၤလၢ ပာ်ဒိၣ်ဝဲ ကလုာ်တၢ်ဃူတၢ်ဖိးဒီး ကလုာ်ဒူၣ်တၢ်မၤသကိးနၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် လဲၤကတိၤန့ၢ်ခဲးတၢ်လၢ ကညီဒီတကလုာ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်လၢအအိၣ်လၢ ကိၢ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်ဆူ ထံဂုၤကိၢ်ဂၤပဒိၣ် ဒ်အမ့ၢ် ကိၢ်နီၣ်ဝ့, ကိၢ်နဲၣ်သၢၣ်လဲ, ကိၢ်ဘဲၣ်လ်ကံၣ်ယၣ်, ကိၢ်ကၠၢမနံၣ်, ကိၢ်ယူၣ်ခ့ၣ်, ကိၢ်အမဲရကၤ, ကိၢ်ခဲနဒၢ်, ကိၢ်အီစထြ့လယၣ်, ကိၢ်စွံးစလဲၣ်, ကိၢ်ကိုၣ်တဲၣ် ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ သ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်တဂၤလၢ အဲၣ်အပှၤကလုာ်ဒီး ကျဲးစၢးဂဲၤလိာ်တၢ်လၢ ကညီဒီတကလုာ်အဂီၢ်တဂၤနၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်လဲၤကျဲ ဒီတကတီၢ်ညါအပူၤ အဝဲမ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ကီတၢ်ခဲအါမံၤသနာ်က့ အဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢ ဆၢထၢၣ်ဝဲဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကျဲသနူအဖီခိၣ်နၣ်လီၤ. ပဒိၣ်နီၢ်စံးဖိရၤစ့ၣ် မ့ၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ခိၣ်နၢ်တဂၤလၢ အကဲထီၣ်ဒိဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲခိၣ်နၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပွၤဒိၣ်တဂၤနၣ်လီၤ. ဖဲ (၂၀၂၄) နံၣ် လါယူၤလံ (၂၄) သီအနံၤ ခီဖျိလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ တၢ်ဆိၣ်သနံးအဃိ အဝဲပာ်လီၤတဲာ်တ့ၢ်ကွံာ် အဟံၣ်ဖိဃီဖိ အပှၤမၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲတၢ်လီၤမၢ်ဖးဒိၣ်လၢ အဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂီၢ် တကးဘၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤမၢ်ဖးဒိၣ်လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အဂီၢ်နၣ်လီၤ.

သူရဲကောင်း မေမေ

လွင်ခေါင်ထီးထီး ကွင်းပြင်ကြီးထဲ
ခရီးနှင်ရင်း အသက်သွေးချွေး
စတေးရလဲ့
ကွင်းပြင်ထွက်၍
ပုန်းကွယ်ရှောင်ဖယ် မလုပ်ခဲ့သော
တော်လှန်ရေး ပရိပ္ပက်မှ
သူရဲကောင်း မေမေများရှိခဲ့လေ၏။

အမေတိုင်းကို မြတ်နိုးရပါပေ၏။
သို့သော်ငြား
အမေတကာထက်
တမူထူးခြား လေးစားရသော
ကိုယ်ကျိုးမဖက်
အသက်စွန့်သော
သူရဲကောင်း အမေများ
တော်လှန်ရေး ပရိပ္ပက်မှာ ရှိခဲ့၏။

လင်ယောကျ်ားကရှေ့တန်း
သားသမီးကဖျားနဲ့
ဤအမေ့ရဲ့ ရင်ဘတ်ထဲ
ဘယ်လောက်များ
ဗလောင်ဆူလေခဲ့လေလဲ
ယိုင်နဲ့နဲ့ ခြေလှမ်း
တစ်လှမ်းမှ သူမလျှောက်ခဲ့လေဘိ။

သူတို့လျှောက်တဲ့လမ်းဟာ
ဖိနပ်မပါဘူး
ထီးမပါဘူး

ပါးပြင်မှာ သနပ်ခါး မပါဘူး
ကိုယ်ပေါ်မှာ အဝတ်အစား လှလှမပါဘူး
လောဘမပါဘူး
ဒေါသမပါဘူး
မောဟ မပါဘူး
ချမ်းသာခြင်းမပါဘူး
ဟန်နီးမွန်းမပါဘူး
ရှော့ပင် မပါဘူး
နေ့နှင့်ည ခွဲခြားပေးထားတာမရှိဘူး
သစ္စာတရားတခုထဲသာပါပြီး
ပေးဆပ်ခြင်း
စွန့်လွှတ်ခြင်း
အနစ်နာခံခြင်းတို့သာရှိခဲ့လေ၏။

နေ့တစ်နေ့၏ နံနက်ခင်းကို
ဘာမှမရှိခြင်းနဲ့စပြီး
နေ့တစ်နေ့၏ ညနေကို ဘာမှမရှိခြင်းနဲ့
အဆုံးသတ်တယ်
သားသမီးများရဲ့ ငိုသံတွေကို ချော့သိပ်ရင်း
လင်တော်မောင်ကို လွမ်းဆွတ်ရင်း
ပတ်ဝန်းကျင် မျက်စောင်းထိုးခြင်းများကို
ရင်ဆိုင်ရင်း
ဘဝခရီးကို မယိမ်းမယိုင် ကြံ့ကြံ့ခံ
လျှောက်လှမ်းခဲ့လေ၏။

နွေ၊ မိုး၊ ဆောင်း စသည့်
ဥတုသုံးပါးမှ
ဘယ်ရာသီကမှ

လေပြည်လေညှင်းသယ်ဆောင်
လာခြင်းမရှိဘဲ
ကျည်ဆံ တစ်မျှစ်မျှစ်
အမြောက်သံ တစ်ဂျိန်းဂျိန်း
ဗုံးသံတစ်ဝှမ်ဝှမ်ဖြင့်
ဘဝရေသောက်မြစ်
ဘယ်မှာဆောက်တည်ရမှန်းမသိနှင့်
ဒုက္ခမီးလျှံ တစ်ငြိမ်းငြိမ်းဖြင့်
မိသားစု သိုက်မြိုမြပျက်စီးအောင်
မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ပေးခဲ့တဲ့
သူရဲကောင်း မေမေ များပေတည်း။

ဘဝခရီး
ဘယ်သို့ပင် ကြမ်းတမ်းခက်ခဲလေဘိ၊
လင်ယောကျ်ား အပေါ် သစ္စာမဖောက်
အမျိုးသားရေးအပေါ် သစ္စာမဖောက်
အဖွဲ့အစည်းအပေါ် သစ္စာမဖောက်
တော်လှန်ရေးအပေါ် သစ္စာမဖောက်
အဲ့ဒါ
တော်လှန်မြေမှ
သူရဲကောင်း မေမေ များပေတည်း။
တော်လှန်မြေမှ
သံမဏိ နှလုံးသားပိုင်ရှင်
သူရဲကောင်း မေမေများပေတည်း။

မှ
= ဆူးခက်

သးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဆူ ပှၤဒူပှၤဃိၤ မၤထူရၤတဖၣ်အအိၣ်

လါအီကူး (၁၂) သီ ဒ်အမ့ၢ် ကညီဒီကလုာ်တၢ် ပာ်ပနီၣ်မၤထူရၤအမုၢ်နံၤအသိး, တၢ်ကွဲးဖိအံၤက စံးဘၣ်သုလၢ ဝံသးစူၤကွၢ်ကပၥ် ပတၢ်ဂံၢ်စၢ်တဖၣ် ဒီး တူၢ်လိာ်ဘၣ်ပသးအတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢ ပပာ်ဖျါထီၣ်လၢ ပှၤဒူပှၤဃိၤမၤထူရၤအအိၣ် မ့ၢ်ပတၢ်ဃ့က ညးဆိဘၣ်နၣ်လီၤ. အဆိကတၢၢ် ပဆ့ၢလီၤဘၣ်ပ တၢ်ယူးယီၣ် ဟ့ၣ်မၤလၤကပီၤက့ၤဆူ ပခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူ သိၣ်မုံၤကမျၢ်လၢ အဟ့ၣ်လီၤတ့ၢ်အသးလၢ ပတၢ် ပၢၢ်ဆၢ လၢတၢ်သဘျ့အဂီၢ်တဖၣ် အအိၣ်နၣ်လီၤ.

ဖဲပသးတဆးဒံးဘၣ်ကတီၢ်, ပတဆိကမိၣ် ဘၣ်လၢ သုသးသမူအလုၢ်ပှၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအတယၢၢ် ဃၢလၢပဂီၢ်ဆံးအါလဲၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲပဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှဲၤ ထီၣ်ဒီး ပပလၢၢ်ဘၣ်ကွၤ သုတၢ်အိၣ်မူဒီကတီၢ် အခီ ပညီဒီး အလုၢ်အပှၤတဖၣ် လၢမၤကပီၤထီၣ်ကွၤပ သးမဲာ်ချံ လၢသုမ့ၢ်ပသးသမူတၢ်အုၣ်ကီၤသး (Life Insurance) ဒ်ပှၤတကလုာ်အသိး လၢဟိၣ်ခိၣ်အ မဲာ်ညါနၣ်လီၤ.

ခီဖျိလၢသုသးသမူလုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်ဒီး သွံၣ်ထံတ ဖၣ်ယွၤလီၤလုၢ်ထီၣ်အသးအဃိ, ထံဒိၣ်ကီၢ်လဲၢ်ပ ဒိၣ်ပပှၢ်တဖၣ် နၢ်ပၢၢ်ပပှၤကလုာ် အတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒီး လၢတၢ်ဒိသူၣ်ဒိသးလၢပဖိခိၣ်, အိးထီၣ်နၢ်ပှၤတၢ် ခွဲး တၢ်ယဉ်ဒီး တူၢ်လိာ်ပှၤဆူ အထံအကီၢ်ပူၤ ဒ်သိး ပက ဒိးနၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တဖၣ် ဒ်ပှၤတကလုာ်အသိးနၣ်လီၤ.

သိၣ်ဒူသိၣ်မုံၤ ပှၤဒူပှၤဃိၤမၤထူရၤသ့ၣ်ဧၢ,

သုဖိၣ်ထီၣ်တၢ်စုကဝဲၤ ဘၣ်လဲၤကွၤလၢတၢ် သံ ကဒုကစၢၢ်ကဆူးအပူၤ မ့ၢ်ဒ်သိး ပကအိၣ်ဆိး လဲၤ ကွၤဖံးမၤဘၣ်လၢ တၢ်သဘျ့တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ, ဒီးအိၣ်ဆိးဘၣ်လၢ ဟံၣ်ဃီဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အပူၤနၣ် လီၤ.

သုဘၣ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤလၢ ကစၢၢ်ကလိ,တၢ် လူၢ်တၢ်ဘျီၤ, ထံကျိထံကွာ်အကျါ, မ့ၢ်ဒ်သိးပကဒီး ဘၣ်သိလ့ၣ်လၢ ပကလဲၤကွၤဘၣ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ.

သုးဒီးဘၣ်ခိၣ်ဖံးခိၣ်ဖျိၣ်ဒီး တၢ်ကူတၢ်ကၤမုၢ် ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဒ်သိး ပကကူဘၣ်ကၤဘၣ်, ဒီးဘၣ်ခိၣ်ဖံးခိၣ်ဖျိၣ်လၢ စီၤခ့ခါအမံၤဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ် လီၤ.

သုမံဘၣ်လၢ တၤဆှၣ်တၤမဲတပှိာ်ကျါ, မ့ၢ်ဒ် သိး ပကမံဘၣ်လၢ လီၢ်ခူခိၣ်လၢ Sofa ဖီခိၣ်အဂီၢ် နၣ်လီၤ.

သုမံဘၣ်လၢ ပစီၤတၢ်ဃၢ်အ့ၣ် ဂုၢ်သ့ၣ်ဒးဘီအ

ကျါမ့ၢ်ဒ်သိး ပကဒိးနှၢ်ဘဉ် (Pest Control) တၢ်ဖိဃၢ်တၢ်ဒီသဒၢ သုတအ့ဉ်မၤဆါဘဉ်ပှၤတဂ့ၤအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

သုလဲၤက့ၤဘဉ်လၢတၢ်စူၤတၢ်စီဉ်, တၢ်ဂီၢ်တၢ်ခုဉ်ဒီးတၢ်ကိၢ်ဆါနးမးအကျါ မ့ၢ်ဒ်သိးပကအိဉ်ဆိးဘဉ်လၢ ကလံၤခုဉ် (Air Condition ဒီး Heater) တၢ်ကလၢၤအလီၢ်နှဉ်လီၤ.

သုအိဉ်ဘဉ်အီဘဉ်တလၢတပှဲၤ, ဘဉ်ကီၤဝံၤကီၤစ့ၤ, တဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ်, သုအိဉ်ဘဉ်ဒဉ်လဲ၁် တၢ်နၢဆံဉ်ဘီတဖဉ်, မ့ၢ်ဒ်သိး ပကအိဉ်ဘဉ်ဝံဉ်ဝံဉ် လၢအိဉ်လၢအီ ပှဲၤဒီးတၢ်နှၢ်ဂံၢ်နှၢ်ဘါ ပူၤဖျဲးလၢတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအပူၤနှဉ်လီၤ.

သုတအိဉ်ဘဉ်ဒီးဟံဉ်ဖိဃီဖိလၢသုအဲဉ်ဘဉ်တ ဖဉ်ဘဉ်, မ့ၢ်ဒ်သိးပကသူဉ်ထီဉ်ဘဉ် ဟံဉ်ဖိဃီဖိလၢအဃံလၤနှဉ်လီၤ.

သုတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟဲၤနှ၁်လၢကဆီဉ်ထွဲဖိမါမိၢ်ပၢ်တအိဉ်နီတမံၤဘဉ် မ့ၢ်ဒ်သိးပကဖံးမၤဘဉ်တၢ်ဒီးဆီဉ်ထွဲက့ၤ ပဟံဉ်ဖိဃီဖိအတၢ်လိဉ်တဖဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

သုဘဉ်ဆူးဘဉ်ဆါ ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး, ကသံဉ်ကသီတၢ်လၢတၢ်ပှဲၤကူဆါယါဘျါအဂီၢ်တအိဉ်ဘဉ်, မ့ၢ် ဒ်သိးပကဒိးနှၢ်ဘဉ် ကသံဉ်သရ့ၣ်ကသံဉ်ကသီ (Health Insurance) လၢပကလဲၤကူဆါယါဘျါသးအဂီၢ် ဖဲဂ့ၢ်ဂီၢ်အူကတီၢ်ဒဉ်လဲ၁်နှဉ်လီၤ.

သုတူၢ်ဘဉ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ တၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး, သွံဉ်ထံယွၤလီၤတုၤသုလုၢ်ထီဉ်ကွံ၁်သးသမူ, မ့ၢ် ဒ် သိးပကဒိးနှၢ်ဘဉ် (Life Insurance) အဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

သုစူးကွံ၁်ညီကွံ၁်ဟီဉ်ခိဉ်ဖိတဂၤအနၢ့ဆၢဉ်တၢ်မု၁်တၢ်လၤတဖဉ်ဒီး တကအုကစ္ပါဝဲနီတစဲးဘဉ် မ့ၢ် ဒ်သိးပကဒိးနှၢ်ဘဉ် ဟီဉ်ခိဉ်ဖိခွဲးယ၁်လၢပှဲၤဒီး ပူၤဖျဲးထီဉ်လၢကုၢ်အလီၢ်ဒီး နှၢ်ဘဉ်က့ၤပထံကီၢ်တၢ်သဘျ့အဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

ပှၤဒူပှၤဃိၤမၤထူရၤသ့ဉ်သု၏, သုသးသမူအလုၢ်ပှၤဒီကတီၢ် သုဟ့ဉ်လီၤကွံ၁်ဆူ ပဝဲကညီဖိဒီတကလု၁်အဂီၢ်လံ, ကညီဖိတဂၤအမူဒါ သုမၤလၢပှဲၤလၢ၁်လံ, မ့မ့ၢ်ပဝဲတခီ ပကဟ့ဉ်ဆၢက့ၤသုသးသမူအလုၢ်အပှ့ၤ တအိဉ်လီၤဆီနီတမံၤဘဉ်. အဃိဝံသးစူၤနၢ်ပၢၢ်ဘဉ်ပှၤတက့ၢ်. တၢ်မၤလၢပမၤသ့ညီတမံၤမ့ၢ်ပကတီဒီးသု လၢပတၢ်ဆိကမိဉ်, တၢ်ပ၁်သူဉ်ပ၁်သးဒီး အုဉ်ပသးလၢ သုသးသမူအလုၢ်ပှ့ၤတဖဉ် ဆူပှၤလၢတသ့ဉ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဒံးတဖဉ်အအိဉ်, လီၤလီၤဆီဆီစၢၤသွဲဉ်သီတစိၤဘဉ်တစိၤ မ့ၢ်ပဝဲကညီဖိခဲလၢ၁်အတၢ်အၢဉ်လီၤသုလၢ မုၢ်တနံၤအံၤဒီး တုၤတၢ်လၢတၢ်ပှဲၤတစုနှဉ်လီၤ.

ကညီဖိခဲလၢ၁်သ့ဉ်သု၏, ပကစီဉ်မဲ၁်စီဉ်နါဒီး ဃုကွၢ်ထံက့ၤဟီဉ်ခိဉ်ချၢသးသမူအလုၢ်ပှ့ၤဒ်သိး ပပှၤဒူပှၤဃိၤ မၤထူရၤမ့ၢ်အိဉ်ဒံး၏. အဝဲအံၤမ့ၢ်သးသမူတၢ်အုဉ်ကီၤသးတဖဉ် လၢဟ့ဉ်သါက့ၤပှၤလၢခ့ခါဆၢကတီၢ်အံၤအဃိ မ်ပကအုဉ်ပသးတဲဖျါထီဉ်သကိးအသးသမူအလုၢ်အပှ့ၤအခီပညီတဖဉ်ဖဲတၢ်သ့အိဉ်ဒီးပှၤအသိး ဒ်သိးပဖိပလံၤကသ့ဉ်ညါထွဲက့ၤနှဉ်တက့ၢ်. ပကပ၁်ဆူဉ်ပသးဒီး ဟံးဃ၁်သးသဟီဉ်တၢ်ကတိၤတဘီဖိလၢ တၢ်စံးညီနှၢ်အီၤ, "ကညီဖိတဂၤတသံတစုအမူဒါတဝံၤဘဉ်" နှဉ်တက့ၢ်.

မ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ် ဆိဉ်ဂ့ၤကွၢ်လီၤဘဉ်, မၤထူရၤပှၤဒူပှၤဃိၤတဖဉ် အဟံဉ်ဖိဃီဖိကီးဂၤမ့ၢ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤထုကဖဉ် လၢလီၢ်ယံၤနှဉ်လီၤ.

တၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါလၢ

ဘဉ်ဆၢဉ်သၢမိၢ်

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ် ဘီးဘဉ်ရၤလီၤဝဲလၢ အဒုးအိဉ်ထီဉ် ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိဉ် လံအဂ့ၢ်

ဖဲ ၂၀၂၄ နံဉ် လါယူၤလံ ၁၀ သီအနံၤနှဉ် ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်-ကညီဒီကလု၁်စၢဖှိဉ်ကရၢ ရဲဉ်ကျဲၤမၤဝဲ တၢ်ဘီးဘဉ်ရၤလီၤဒုးသ့ဉ်ညါ ဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိဉ် (Kawthoolei Unicode) အဂ့ၢ်အကျိၤနှဉ်လီၤ.

ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်-ကညီဒီကလု၁်စၢဖှိဉ်ကရၢ တီခိဉ်ရိဉ်မဲဒီးရဲဉ်ကျဲၤဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲ ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိဉ်အံၤ အတၢ်ပညိဉ်မ့ၢ်ဒ်သိး ဝဲၤကျိၤဝဲၤဒ့တဖဉ်, ကညီဂံၢ်ခိဉ်ထံးတၢ်ကရၢကရိတဖဉ်, ဒီး ကညီကလု၁်ကဒဲကဒဲအဘၢဉ်စၢၤ တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢလိ၁်သးလၢ အိဉ်လဲ (Online) ပူၤကသ့ဂ့ၤထီဉ်အဂီၢ် ဒီး တၢ်ဒိလံ၁်ဒိလၢ်လၢ ကညီကျိ၁်အက့ၢ်အဂီၤ ကဒ်သိးလိ၁်သးအဂီၢ် တကးဒံးဘဉ် လၢအိဉ်လဲအဖီခိဉ်တၢ်စူးကါသူဝဲ ကညီကျိ၁်ကသ့ဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စး အါထီဉ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

တကးဒံးဘဉ် တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိဉ် အံၤ တၢ်ပညိဉ်စ့ၢ်ကီး အီၤလၢ တၢ်ကမၤဂ့ၤထီဉ်အီၤကွ့ၢ်ကွ့ၢ် ပၢ်တုၤလၢ ကကဲထီဉ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ဖဲ လၢတၢ်စူးကါသူဝဲ (Artificial Intelligence-AI) ဖဲတၢ်ဃုနှၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်စူးကါသူဝဲ (Google Search) အခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကျိ၁်ထံကလု၁် ဂၤကျိ၁်ဆူ ကညီကျိ၁်ကနၢ်အဂီၢ် (Google Translate) အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှ၁်ယဲၤ သန (Website) ပူၤတၢ်စူးကါသူဝဲ ကညီကျိ၁်ကနၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘဉ်ဘဉ် ကနၢ်အါထီဉ်အဂီၢ် တၢ်ကဂု၁်ကျဲးစၢးမၤအီၤနှဉ်လီၤ. လၢနှဉ်အမဲ၁်ညါ စိၤဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ တၢ်စူးကါသူဝဲ ခီဉ်ဖျူဉ်ထၢဉ် အါထီဉ်ကွ့ၢ်ကွ့ၢ်အဃိ လၢ ခီဉ်ဖျူဉ်ထၢဉ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ ဒီး တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢလၢ ကလံၤကျါအဖီခိဉ်အဂီၢ် ကညီဖိတဖဉ် ကစူးကါသူအါထီဉ်က့ၤ ကညီကျိ၁် ဒီး ကညီကျိ၁်အံၤ ကလဲၤထီဉ်လဲၤထီ, ဂုၤထီဉ် ပသီထီဉ်ဒိဉ်ထီဉ်ထီထီဉ်အဂီၢ် ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ်-ကညီဒီကလု၁်စၢဖှိဉ်ကရၢ ဂု၁်ကျဲးစၢးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါသပှၢ်ပှၢ် ဒီး ဒ်သိးကလဲၤထီဉ်လဲၤထီ ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်ဒိဉ်ထီဉ်အါထီဉ်အဂီၢ် တၢ်ကဂု၁်ကျဲးစၢးမၤဂ့ၤထီဉ်အီၤကွ့ၢ်ကွ့ၢ်နှဉ်လီၤ.

တကီၢ်ခါခဲအံၤ တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်နှၢ်ဒံးဒဉ်ထဲ ကီၢ်သူလ့ၤယူးနံးကိဉ် လၢကညီ စှိၤကျိ၁် တမံၤဧိၤဒံးနှဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ် တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်တိ၁်ပ၁်အိဉ်ဝဲဒဉ်လၢ တၢ်ကဒုးအိဉ်ထီဉ်ဒံးဝဲ ယူးနံးကိဉ် လၢကညီပှိၢ်ကျိ၁်အဂီၢ် ဒ်အမ့ၢ် ပှိၢ်မုၢ်ထီဉ်ဒီး ပှိၢ် မုၢ်နု၁်အကျိ၁်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

နမ့ၢ်အဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါအါထီဉ် ကီၢ်သူလ့ၤ ယူးနံးကိဉ် အဂ့ၢ်အကျိၤနှဉ် နု၁်လီၤ ဃုဖးလၢ https://unicode.kawthoolei.app အပူၤသ့ဝဲဒ၁်နှဉ်လီၤ. တၢ်ဒိလိလံ၁်, တၢ်ဟံးနှၢ် (Fonts), တၢ်ဟံးနှၢ် (Keyboard) ဒီးတၢ်ဆီတလဲလံ၁် (Converter) တဖဉ် နနု၁်လီၤ (Download) နှၢ်ဖဲနှဉ် သ့စ့ၢ်ကီးဝဲဒ၁်နှဉ်လီၤ.

၇၇ နံၣ်ပှဲၤထီၣ် ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ (KNDO) မ့ၢ်နံၤ

ကညီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒီး အထံအကီၢ်ဒၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသး လၢလၢပှဲၤပှဲၤအဂီၢ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် - ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢကျဲးစၢးဂဲၤလိာ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. ဖဆပလပဒိၣ် အတၢ်ပာ်သးအိၣ်လၢ တဟ့ၣ်ကညီကီၢ်ဘၣ်အဃိ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအ တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ ကညီဖိကအိၣ်ဒီးအထံအကီၢ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးဒၣ်ဝဲအဂီၢ် မ့ၢ်တနံၤကတုၤဝဲဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဂဲၤလိာ်အဃိ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် - ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ လီၢ်ခၢၣ်သးပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ်မၤဝဲတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖဲ ဝ့ၢ်တကူၣ် သရ့ၣ်ဝံးတူၣ် ကိုကရၢ်အပူၤဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ (KNDO) ဖဲ ၁၉၄၇ နံၣ် လါယူၤလံ ၁၆ သီအနံၤနၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် - ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဟ့ၣ်လီၤဝဲမူဒါလၢ မါဘးဇၣ် လၢကတီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲ ကညီ ဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO ဒီး မါဘးဇၣ် ဒုးအိၣ်ထီဝဲ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO လၢတၢ်လီၢ်လၢ ကညီကလုာ် အိၣ်ဆိးဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဟ့ၣ်နီၤလီၤမူဒါလၢလီၢ်ကစီၤဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်နၣ်လီၤ.

(၁) တီအူဟီၣ်ကစီၤ သုးခိၣ်မံးဒယၢၣ်
(၂) ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ် သုးခိၣ်အီၣ်စ့ၣ်
(၃) ဒူသထူၣ် ဒီး ဖၣ်အၣ် သုးခိၣ် မိၣ်ညူး
(၄) မိၣ်လမှဲၣ်ဒီး ကှဲးခမံၣ် သုးခိၣ်တကဲာ်
(၅) ဘျံးဒဝံၢ် သုးခိၣ် နဲလစၢၢ်ကဲ
(၆) ယိၤကီၢ်ထးခီလၢကညီဖိအိၣ်ဆိးတၢ်အလီၢ် သုးခိၣ်ဝံဒၣ်
(၇) ကရ့ၣ်နံၣ် သုးခိၣ်ထီပျ်ၢ
(၈) ထံထၣ်စ္စဒီးအ့စ့ၣ် သုးခိၣ်စကီၤမီလ့
(၉) သၣ်ယၣ်ဝတံၣ် သုးခိၣ် ဘိၣ်ပါကဲၣ်
(၁၀) ဟၣ်သၣ်ဝတံၣ် သုးခိၣ်ဘိၣ်တိ
(၁၁) ဟီကတး သုးခိၣ်ဘိၣ်ဆီး
(၁၂) မအူၣ်ပ့ၣ် သုးခိၣ်ထူလးအီၣ်
(၁၃) ပသံၣ် သုးခိၣ် သၣ်ဆါ
(၁၄) မိုမုး သုးခိၣ် စီၤဘးကိုၣ်
(၁၅) ဖၣ်ပူၣ် သုးခိၣ်အ့မိၣ်

ဒီးခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ခိၣ်နၢ်လၢအတီ ခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ (KNDO) အဆိကတၢၢ်နၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် - ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO အတၢ်ပညိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ

(၁) မ့ၢ်ကတုၤအိၣ်ဝဲတနံၤ သပှၢ်ကတၢၢ်လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ် စၢဖှိၣ်ကရၢအတၢ်ဂဲၤလိာ် လၢကညီဒီကလုာ် တၢ်သဘျ့အဂီၢ်နၣ် ကတုၤဆူစု ကဝဲၤတၢ်ဒုးအဃိ တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဆိသး လၢ သုးဂ့ၢ်ဝီဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်
(၂) ကဒီတဒၢ ဒီး ကကဟုကယာ်ကူ့ၤ ကညီကလုာ် အသးသမူလၢ တၢ်
(၃) ကညီဒီကလုာ် ဂၢၤသးကရၢ ကမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ပၢၢ် ဆၢပျ်ၢဃံဒီး ကကဲထီၣ် တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ထံရှုၢ်ကီၢ် သဲးအတၢ်ဂဲၤလိာ်ကဆူၣ်ထီၣ် ကဂၢၢ်ကျၢၤထီၣ် အဂီၢ်နၣ်လီၤ.

ဖဆပလ ပဒိၣ်ထံၣ်ဝဲလၢ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤ သးကရၢ KNDO အဂံၢ်ဘါအိၣ်အါအဃိ ကဲထီၣ် ဝဲ တၢ်လီၤဘၣ်ယိၢ်လၢ ဖဆပလ ပဒိၣ် အဂီၢ်အဃိ အူနူးရဲၣ်ကျဲၤခူသူၣ်ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ သုးရ့ၣ်လီၤဆီ (၂၅) ရ့ၣ်ဖဲ ၁၉၄၈ နံၣ် အကတၢၢ်ပူၤနၣ်လီၤ. ဒ် ပဆပလ ပဒိၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ကဒုးလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲ ကညီကလုာ်အသိး ဖဲ ၁၉၄၉ နံၣ်လါ ယနူၤအါရံၤ ၂၈ သီအနံၤ ဖဆပလ ပဒိၣ်အသုးသ့ၣ်တဖၣ် ထီၣ်ဒုးဝဲ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ် ကရၢ ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ဖဲ ဝ့ၢ်တကူၣ် စါခိုသထ့ကိ တၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ဖဲ ၁၉၄၉ နံၣ် လါယနူၤအါရံၤ ၃၁ သီအနံၤဂီၤခီ အဆၢကတီၢ် ဖဆပလ ပဒိၣ် ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ (KNDO) မ့ၢ်ကရၢလၢ တဖိးသဲစးဘၣ်ဒီး စးထီၣ်ထီၣ်ဒုးဝဲ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ (KNDO) ဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် ဖဲဝ့ၢ်အ့စ့ၣ် နၣ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်ကလုၢ်ဆူ ဟီၣ်ကစီၤလၢကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO အိၣ်ဆီလီၤသး အလီၢ်တဖၣ်လၢကဒုးဆၢကူ့ၤ ဖဆပလ ပဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဃူဃူဖိးဖိးအဃိ ကညီ ဖိၣ်စုကဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ် ခဲလၢာ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ထီဒါ ဒုး ဆၢကူ့ၤ ဖဆပလ ပဒိၣ်လၢ တၢ်ဃူတၢ်ဖိးအပူၤနၣ် လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO အတၢ် ဂဲၤလိာ်လၢ စုကဝဲၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ဒီတကတီၢ် အပူၤ ဆၢထၢၣ်ဝဲဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ တူၢ်နးတူၢ်ဖှိၣ် တူၢ်သံတူၢ်ဆါအသးလၢ ကညီကလုာ်ကဒိးန့ၢ် ဘၣ် ကူ့ၤကညီကီၢ်တၢ်သဘျ့ ဒီး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ် တုၤမ့ၢ်မဆါ တနံၤအံၤနၣ်လီၤ.

၂၀၂၄ နံၣ်လါယူၤလံ ၁၆ သီအနံၤ ကညီ ဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ် ဂဲၤလိာ်ပှဲၤထီၣ်လံဝဲ ၇၇ နံၣ်လံနၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ် မ့ၢ်မဆါ တနံၤအံၤ ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO အတၢ်သူၣ် ထီၣ်ဆီလီၤအကူ့ၢ်အဂီၤ အိၣ် ဝဲသုးရ့ၣ် ၈ ရ့ၣ် ဒီး ဒုးထီဒါဝဲ သုးမီၤစိရီၤ လၢအဟံး န့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိတၢ်ကမီၤသ့ၣ်တဖၣ် တပယူာ်ဃီ နၣ် လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO ဒုး ယၤဟိၣ်ကစီၤပူၤ စးထီၣ် ၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူအါရံၤ တုၤလါယူၤ လၢ ၆ လါအတီၢ်ပူၤ ကညီဒီကလုာ် ဂၢၤသးကရၢ KNDO ဒီးသုးမီၤစိရီၤအဘၢၣ်စၢၤ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဝဲ ၆၇၂ ဘျီဒီး သုးမီၤစိရီၤအသုးသံဝဲ ၁၇၇ ဂၤ ဒီးဘၣ်ဒိဝဲ ၁၃၃ ဂၤနၣ်လီၤ. ကညီဒီကလုာ်ဂၢၤသးကရၢ KNDO ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူသ့ၣ်တဖၣ် လု၊ထီၣ်အသးသမူလၢ ထံကီၢ်ဒီးပှၤကလုာ်ဂီၢ်အိၣ်ဝဲ ၂၃ ဂၤဒီး ဘၣ်ဒိဝဲ ၃၆ ဂၤနၣ်လီၤ.

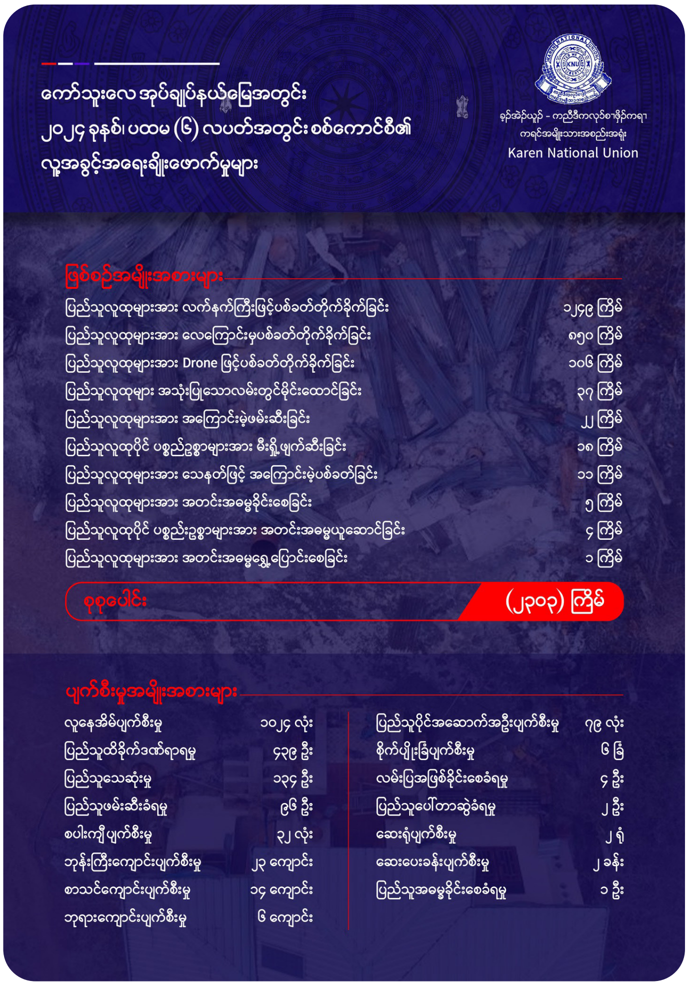

တၢ်သ့ဉ်နီဉ် ပမၤထူရၤအတါ

၁. လါအီကၢးစ် ဆံခံသီနံၤ
မ့ၢ်ဝဲမၤထူရၤမုၢ်နံၤ
လၢပဝဲကညီဖိက်ၢ်
မုၢ်နံၤဂ့ၤလီၤဆီနီၢ်ကီၢ်

၂. တကထိခွံယၤသၢနံဉ်
မ့ၢ်ဝဲ ဘၢးအူ အိဉ်ဖျဲဉ်နံဉ်
လၢပဝဲကညီဖိက်ၢ်
ဟ့ဉ်လီၤဝဲအသးနီၢ်ကီၢ်

၃. ပကီၢ်ခိဉ်စီၤဘၢးအူကုံ
အပၢ်မ့ၢ်စီၤသဉ်မုဉ်ကုံ
အဝဲပၢၢ်ဆၢဒံးတၢ်ခါ
တၢ်ကတိၤလွံၢ်ထံဉ် ပဉ်ဖျါ

၄. တၢ်ကတိၤလွံၢ်ထံဉ်ဝဲအံၤ
ကြၢးပမၤနီဉ်ဃဉ်ကီးမံၤ
လၢပဝဲကညီဖိက်ၢ်
မ့ၢ်တၢ်လုၢ်ပျၤဒိဉ်နီၢ်ကီၢ်

၅. တထိခွံကယၤယၢ်ဆံ
ကီၢ်ခိဉ်အိဉ်ဘှံးအိဉ်သါနံဉ်
လၢထိဉ်ကီးကိစံဉ်ဒဲပူၤ
ကီၢ်ခိဉ်လုၢ်ထီဉ်သးသမူ

၆. လါအီကၢးစ် အမူခိဉ်ထံ
ဒုးသ့ဉ်နီဉ်က့ၤပှၤလီၢ်တၢ်
မၤထူရၤတၢ်လုၢ်ထီဉ်သး
သ့ဉ်နီဉ်ထီဉ် မ့ၢ်ပမူဒါ

၇. လါအီကၢးစ် မ့ၢ်ဟဲတုၤဃီၤ
ပှၤကလုာ်သးထိဉ်ဂဲၤထီဉ်
လၢပဝဲကညီဖိကျါ
မၤဘူဉ်ဘဉ်က့ၤ မၤထူရၤ

သုးမီၤစိရိၤအတၢ်မၤအါမၤသီတဖၣ်

၂၀၂၄ နံၣ်လါယနူၤ ၁ လါအတိၢ်ပူၤ သုးမီၤစိရိၤအသုး တဖၣ်ခးလီၤကျိဖး ဒိၣ်,ဟဲခးလီၤတၢ်လၢကဘီယူၤ အဃိ ကမျၢ်ဟံၣ် (၄) ဖျၢၣ်, သီခါဖှၣ် (၁) ဖျၢၣ် ဒီး တၢ်မၤလိကိ (၁) ဖျၢၣ်ဟးဂီၤဝဲဒၣ်ဖဲ မ့ၢ်တြိၢ်ကီၢ်ရှၣ်

၂၀၂၄ နံၣ်လါယနူၤလံ ၁ သီတုၤ ၅ သီအတိၢ်ပူၤ သုးမီၤစိရိၤအသုးတဖၣ် ခးလီၤကျိဖးဒိၣ်, ဒိးလီၤမ့ၣ်ဟိၢ်, ခးလီၤတၢ်လၢဒြိအဃိ ကမျၢ်ဖိသံဝဲ (၃) ဂၤ, ဘၣ်ဒိ (၅) ဂၤ ဒီး ဟံၣ်ဟးဂီၤဝဲ ၂ ဖျၢၣ်ဖဲ ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်

၂၀၂၄ နံၣ်လါယနူၤလံ ၃ ဒီး ၆ သီနံၤနၣ် သုးမီၤစိရိၤအသုးတဖၣ် ခးလီၤကျိ ဖးဒိၣ်အဃိ ဟံၣ်ဟးဂီၤ (၆) ဖျၢၣ်, သီခါဖှၣ်တၢ်သူၣ်ထိၣ်ဟးဂီၤ (၁) ဖျၢၣ် ဒီး ကမျၢ်ဖိမီၤတီၤပူၤဟးဂီၤ ၁ ခိၣ်ဖဲ ဒူသထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်

၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤလံ ၄ သီတုၤ ၈ သီအတိၢ်ပူၤ သုးမီၤစိရိၤအသုးတဖၣ် ခးလီၤကျိဖးဒိၣ်အဃိ ကမျၢ်ဘၣ်ဒိ (၂) ဂၤဒီး ဟံၣ်ဟးဂီၤ (၁) ဖျၢၣ်ဖဲ ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်

ဖဲ ၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤလံ ၉ သီအနံၤနၣ် သုးမီၤစိရိၤအသုး (အီၣ်စုၤယၣ် သုးကျိၤ) ခးကျိဖးဒိၣ်အဃိ ဟံၣ်ဟးဂီၤ (၁၂) ဖျၢၣ်, ကမျၢ် (၃) ဂၤအကျါ ပၣ်ဃုာ်ဖိသၣ် (၂) ဂၤဘၣ်ဒိဖဲ ထံမူထၣ်သဝီ, ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ်

ဖဲ ၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤလံ ၁၂ သီအနံၤနၣ် သုးမီၤစိရိၤအသုးတဖၣ် ခးဝဲကျိ ဖးဒိၣ်အဃိ ဘၣ်ဒိဝဲသဝီဖိ (၂) ဂၤဖဲ သ့ၣ်ဂ့ၤလှၢ်သဝီ, ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်

ကရၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

တၢ်မၤဂ့ၤထိၣ်သဲစးကၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကမၤဖျါထိၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ တဖၣ်တၢ်မၤလိ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ
(၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤလံ ၁၅ သီ တုၤ ၃၁သီ)

ကညီသးစၢ်ကရၢ ရဲၣ်ကျဲၤမၤဝဲ Bottom-Up Federalism တၢ်တၢၣ် ပိၣ်တဲသကိးဖဲ ကညီသးစၢ်ကရၢဝဲၤလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
(၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤလံ ၃၀ သီ)

တၢ်တူၢ်လိာ်သကၢ်သုးမ့ၢ်ဒိၣ်ဟဲက့ၤလၢ တၢ်မဲာ်ညါတၢ်ဒုးပျီပူၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်
(၂၀၂၄ နံၣ် လါယနူၤ ၁၀ သီ)

ဖဲ International Youth Day အမုၢ်နံၤနၣ် ကညီသးစၢ်ကရၢ မၤဝဲ တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်သးစၢ်လၢလုၢ်ထိၣ်သးသမူလၢထံကီၢ်ဒီးကလုာ်ဂီၢ်တဖၣ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဖဲ ကညီသးစၢ်ကရၢလီၢ်ခၢၣ်သး
(၂၀၂၄ နံၣ် လါအီကူး ၁၂ သီ)

ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ် ၁၇ ဘျီတဘျီခီကရဲး ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ
၂၀၂၄ နံၣ်လါယနူၤလံ ၂၃ သီတုၤ ၂၇ သီ)

တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ, တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ ကမျၢ်တၢ်မၤလိ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ မ့ၢ်တြိၢ်ကီၢ်ရှၣ်, တၢ်မၤလိယံာ်ဝဲ ၄ နွံ
(၂၀၂၄ နံၣ်) အတိၢ်ပူၤ